Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

DARBININKAS

LI NR. 31. SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. PENKTADIENIS - FRIDAY, BALANDIS - APRIL 29, 1966 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 10 CENTŲ

Sovietų Gromyko lankėsi pas popiežių Paulių VI

Tai nereiškia, kad komunizmas nustos kovojęs prieš tikėjimą ar Bažnyčia nustos priešinusis komunizmui. Tai greičiau siekimas laimėt savo įtakai vakarų Europą

Sovietų užsienių reikalų ministeris A. Gromyko balandžio 27 buvo priimtas privačioje audiencijoje popiežiaus Pauliaus VI.

Tai pirmas atsitikimas, kad kovojančio prieš tikėjimą režimo ministeris padarė vizitą popiežiui. Lig šiol tik Chruščiovas tebuvo drįsęs leisti pas popiežių Joną savo žentą su žmona. Apeinant bereikšmius tokiu atveju diplomatinius žodžius apie taiką, tenka sustoti prie klausimo, ką tokis vizitas reiškia vienai ir antrai pusei, ko viena ir antra pusė iš to tikisi?

Priimdamas Sovietų ministerį, popiežius vykdė savo paskelbtą nusistatymą **eiti į modernųjį pasaulį per dialogą su visais—net ir su komunistais.** Iš tokio dialogo Vatikano sluoksniai tikisi bent kokio palengvinimo tikintiesiem ir dvasininkam, kurie yra komunistų režime. Kiek tos viltys pasiteisins, rodys faktai. Negalima betgi laukti, kad sovietinis režimas, atsisakytų kovos prieš tikėjimą. Rengdamasis derybom, spaudimą sustiprina oponento moralei palaužti. **Gromyko vyko į Romą, o prieš tai įsakė neleisti į Lenkiją nei popiežiaus nei vyskupų iš Amerikos.** Kovos atsisakys tiek ir tose srityse, kiek tai bus naudinga tikėjimui sunaikinti kitose srityse, siekiant **palaužti tikinčiųjų ir dvasininkų atsparumą ir paversti įuos sovietinės valdžios bei politikos įrankiais,** kaip tai yra jau su dauguma rusų ortodoksų padaryta. Specialiai siekta suduoti smūgį Lenkijos kardinolui Wyszynskiui, demonstruojant, kad sovietinė valdžia randanti susipratimą su popiežium; ji esą mokėtų susiprasti ir su Lenkijos hierarchija, jei ne kardinolas Wyszynskis, kuris yra "antipatriotas" ir "antivalstybininkas".

Gromyko atsilankymas pas popiežių simboliškai vainikuoja didesnius Sovietų užsimojimus **— išplėsti savo įtaką į visą vakarų Europą ir ją išplėšti iš Amerikos įtakos.** Chruščiovo žento atsilankymas pas popiežių Joną davė rinkimuose komunistam daugiau kaip milijoną naujų balsų. Ministerio atsilankymas, Maskva tikisi, sudarys moralinį klimatą vakarų Europai sovietinę įtaką palankiau prisiimti. Vakarų Europa ta linkme yra jau pasinešusi. Pirmasis pasisuko de Gaulle. Vokietijos kancleris Erhardas pasiskelbė taip pat, kad Sovietų ministeris pirmininkas Kosyginas laukiamas Bonnoje.

Europiečiai teisinasi, kad Amerika juos į Maskvą pastūmėjusi. Amerikos atsisakymas duoti lygias teises atominiuose ginkluose, Erhardo atsisakymas dėtis į sąjungą su Prancūzija sudaryti atominei galybei, kuri galėtų būti pajėgi atsvara prieš Sovietų Sąjungą, privertęs de Gaulle pačiam eiti į Maskvą. Vokietija, kuri tikėjosi virsti dalininke atominėje galybėje, ir pasitraukė nuo Prancūzijos, dabar išgirdo iš Amerikos pareiškimą, kad atsisakytų minties būti kada nors atominės jėgos dalininke. Ir ji norinti tad dabar ieškoti susipratimo su Sovietais.

Tokioje perspektyvoje gali būti žiūrima į Gromyko atsilankymą Romoje ir ypačiai Vatikane.

Sovietų užsienių r. min. Gromyko ir Italijos už. r. min. Fanfani Romoje.

Vietname—kam tie lėktuvai priklauso?

Vietname politinis subruzdimas laikinai aprimęs. Daugiau iniciatyvos rodo katalikai, demonstruodami prieš komunistų įtaką tarp budistų ir skelbdami dėkingumo šūkius amerikiečiam.

Pietų Vietname komunistai sustiprino teroro aktus. Amerikiečiai sustiprino komunistų gaudymą. Bet žymiausias įvykis — **š. Vietname amerikiečių lėktuvai susilaukė sovietinių Migų-21 pasipriešinimo.** Tai prasidėjo balandžio 23. Kovoje du Migai buvo nušauti. Tačiau priešininkas gerai manevravęs, jei išvengė 10 raketų. **Ar tie lėktuvai vairuojami sovietų, ar kinų ar vietnamiečių — klausimas skelbiamas nesąs išaiškintas.**

Gal būt, žvalgybai tai ir žinoma, tačiau politiniais sumetimais neskelbiama. Tik valstybės departamento spaudos šefas pakartojo valstybės sekretoriaus ankstesnį pareiškimą, kad **neliečiamų vietų užpuolikui laikai pasibaigė.** Tai reiškia, jei užpuolikas spruks į Kiniją, Amerikos lėktuvas nesivaržys jį tenai persekioti.

Portugalijos min. pirm. Salazaras 77 metų .

Ne Kinijai!

— **Amerikos vyriausybė** bal. 27 paskelbė, kad nušautas š. Vietname Migas turėjęs būti valdomas vietnamiečio, apmokyto Sovietuose, ne kino.

— **Sen. R. Kennedy** bal. 27 kritikavo vyriausybės paskelbtą nusistatymą nepripažinti neliečiamų vietų lėktuvam užpuolikam Vietname pasislėpti. Esą tai gresia įvelti Ameriką į karą su kom. Kinija.

— **Valstybės sekr. Rusk** bal. 27 griežtai paneigė N.Y. Times paskelbtą vyriausybės nutarimą įspėti Vokietiją, kad ji atsisakytų nuo minties turėti atominius ginklus.

Kiek iš kautynių nebegrįžo

Per savaitę, kuri baigėsi balandžio 17 amerikiečių žuvo 89, sužeisti 635. Lėktuvų per savaitę užskrido ant š. Vietnamo 1000 ir jie numetė 10 mil. svarų bombų. Negrįžo lėktuvų 13, lakūnų 5 išgelbėti, 4 žuvę, 4 dingę. Sovietinių Migų du kovoje nušauti.

Pagal jungtinio štabo viršininko gen. Wheeler pranešimą per šiuos 1966 metus pietų Vietname žuvo 13,000 komunistų, 1700 paimta nelaisvėn, 3,500 perbėgo. Kas mėnuo iš š. Vietnamo infiltruojama į pietus 4,500.

JAV protestas dėl Mott

Amerika balandžio 25 pareiškė Sovietam protestą dėl Newcomb Mott mirties. Notoje sakė, kad Sovietų duomenys neįtikina, jog Mott būtų nusižudęs. Mott šeimos gydytojas tvirtina, kad jis turėjo būti nužudytas.

Kiek bombų buvo numesta

Iš valstybės departamento atsakymo į kongresmano Fordo kaltinimą dėl "nusišeimininkavimo" matyt, kad Amerika numatė atpirkti iš 6 valstybių 18, 000 bombų, tai esą mažiau kaip 3 proc. Vietname pavartotų bombų. Tai reikštų, kad nuo bombardavimo pradžios 1965 yra numesta 600,00 bombų.

— **Gub. Rockefelleris** bal. 27 pasirašė naują divorsų įstatymą. Divorsai numatomi dėl šių priežasčių: svetimoteriavimo, homoseksualizmo, "žiauraus elgesio", pametimo dvejus metus, buvimo kalėjime trejus metus, po dvejų metų nuo separacijos. Įstatymas veikia nuo 1967 rugsėjo 1.

— **Portugalijos** min. pirmininkui Antonio de Oliveira Salazarui balandžio 28 suėjo 77 metai. Į jo garbei rengiamas iškilmes jis kaip paprastai nesirodė, pasilikdamas savo darbo kambary. Portugaliją valdo jau 38 metai.

Popiežius—kam mokslas tarnauja?

Priimdamas tarptautinę mokslininkų grupę, popiežius Paulius atkreipė dėmesį — ar mokslas yra pats sau tikslas? Ne — buvo popiežiaus atsakymas. "Mokslas yra sukurtas žmogaus ir žmogui . . . Jei jis (mokslas) atsisako tarnauti; jei jis nustoja tarnavęs žmonijos gerovei ir pažangai, jis gali būti bergždžias, nenaudingas ir, sakykim, žalingas".

KAS IR KUO kaltina žydus

Prancūzijoje sukilo nemaža triukšmo dėl Jean Francois Steiner knygos, vardu "Treblinka". Tai viena iš nacių koncentracijos stovyklų, 50 mylių nuo Varšuvos, kurioje buvo nužudyta 700,000 žydų. Tačiau autorius, jaunas 28 metų žydas, ne tiek rašo apie nacių žiaurumus, kiek apie žydų pasipriešinimą, perversmą, kurį minėtoje stovykloje žydai surengė 1943 rugpiūčio 3. Nužudę 20 sargų apie 300 kalinių išbėgo. Išskyrus 40 visi buvo sugauti ir sulikviduoti. Tačiau autorius skelbia: jei daugiau tokių perversmų būtų buvę, tai žydų mažiau būtų žuvę. Jis kaltina žydus, kad jie pasirodę bailūs, kad žydų masėje vyravęs vergiškas nusižeminimas ir pasidavimas, kuris sukliudo pasipriešinimą. "Aš gėdinuosi būti sūnus tų 6,000,000, kurie davėsi varomi į dūjų kameras. Stovyklose aukos pačios, patys žydai virto savo sunaikinimo įrankiais".

Gal tokiais žodžiais norėjo tik iššokti kitų akyse jaunas egzistencialistas ir Sartre sekėjas bei jo žurnalo bendradarbis. Bet kitų akyse, ypačiai tų, kurie kentėjo stovyklose, jo knyga susilaukė pasipiktinimo.

Automobiliai Sovietuose

Sovietų Sąjunga ir šiemet bus reikalinga kviečių importo. Tačiau Kosyginas susirūpinęs aprūpinti gausiau Sovietų piliečius automobilias. Gromyko kelionės Romon vienas iš tikslų buvo susitarti su Fiat bendrove, kad pastatytų Rusijoje automobilių fabriką, kuris pagamintų per metus 300,000 automobilių. Pereitais metais Sovietuose buvę pagaminta 201,000 automobilių. Siekia 1970 gamybą padidinti iki 750,000 - 800, 000. Maskvoj esą 75,000 privatimobilis "Moskvič" atsieina 4, 000 dol. Didesnis "Volga" — 6,000 dol. Tai astronominės kainos žmogui, kurio uždarbis metam 1,200 dol.

— **Taškente** (kur Indija ir Pakistanas pasirašė sutartį) bal. 26 buvo stiprus žemės drebėjimas. Turėjo būti didelių nuostolių, jei į ten išvyko Sovietų Brežnevas ir Kosyginas.

— **Kom. Kinijoje** politinis švietimas prasideda nuo 7 metų amžiaus — į pionierius priimami nuo 7 metų, anksčiau buvo 9 m.

Vysk. P. Maželis ligoninėje

Telšių vyskupas Petras Maželis yra pervežtas į Kauno ligoninę. Teigama, kad serga vėžiu. Serga jau seniai.

Fulbrightas ir McNamara — dvejopų valdžių, dvejopų idėjų atstovai.

TARP BULGARIJOS IR VOKIETIJOS

Vokietija sutarė su kom. Bulgarija pasikeisti koncertais. Bulgarijos filharmonijos orkestras turėjo koncertuoti vakarų Vokietijoje Berlyne. Staiga pranešė, kad Berlyne nekoncertuos. Tada Vokietija nutraukė iš viso sutartį.

— **Peru** bal. 27 Andų kalnuose dingo keleivinis lėktuvas su 49, tarp jų 5 amerikiečiai.

— **Anglijos** min. pirm. Wilsonas bal. 27 paskelbė, kad Rodezijos min. pirm. Smith sutiko derėtis.

— **Afrikos** 36 valstybės sutarė reikalauti Saugumo Tarybos naujų represijų prieš Rodezijos min. pirm. Smithą.

— **Belgijoje** komunistų partija suskilo. Persvėrė savo įtaka kom. Kinijos šalininkai. Tai vienintelis kraštas Europoj, kur kom. Kinnija tarp komunistų laimėjo.

— **Kainos maisto gaminiam** kovo mėn. dar pakilo. Kainų indeksas 112, palyginti su 1957-59 lygiu, kuris vertinamas 100.

POLITIKOS PRIEKINIAI ir jų idėjos

LBJ politika susilaukia daugiausia priešų iš jo paties partijos draugų

PARTIJOJE — "displaced persons"

Washingtone pereitą savaitę buvo ADA (Americans for Democratic Action) konferencija. Buvo verta stebėti, koki žmonės joje reiškiasi prieky ir kokiom idėjom.

Viceprez. H. H. Humphrey, vienas iš šio demokratų liberalų-ekstremistų sąjūdžio steigėjų ir vicepirmininkas, iki nueidamas į viceprezidentus, konferencijoje dalyvavo ir kalbėjo balandžio 23. Stengėsi rodytis ne tik praeity buvęs tarp sąjūdžio priešakinių asmenų, bet ir dabar einąs su juo. Tačiau pagal N.Y. Times informaciją H. H.H. jautė, kad **sąjūdžio palankumas svyra ne į H.H.H., bet į sen. Robert Kennedy, kaip į būsimą kandidatą 1972 rinkimam.** H.H.H. gynė prezidento LBJ politiką, o sąjūdžio dauguma rezoliucijos forma pasisakė už tai, ką labiau buvo skelbęs R. Kennedy. Rezoliucija smerkė vyriausybės politiką Vietname; reikalavo nebebombarduoti, į derybas kviesti ir Vietkongą, sudaryti dar prieš rinkimus laikinę vyriausybę su komunistais.

Viceprezidentas Humphrey, kuris nori eiti su ADA.

Senatorius R. Kennedy, su kuriuo nori eiti ADA.

Galbraith, Harvardo profesorius, kritikas užsienių politikai.

Vyriausybės užsienių politiką kritikavo John Kenneth Galbraith, buvęs atstovas Indijoje, pritariamas Richard N. Goodwin, buvusio patarėjo Baltuosiuose Rūmuose, paskui valstybės departamente. Jie nori duoti sąjūdžiui užsienių politikos kryptį. Šalia jų buvo minimi autoritetai — Sorensenas, Kennenas, Gavinas. **Tai žmonės, kurių pagrindiniai buvo prezidento J. Kennedy sutelkti, o prezidento Johnsono metu pasijuto, anot N.Y. Times, esą "displaced persons".**

Valdžioje: senatoriaus ir sekretoriaus dialogas

Valdžios aukštybėse labiausiai paskutiniu metu ryškėjo du vardai — senatorius J. William Fulbright ir apsaugos sekretorius Robert McNamara. Pirmasis skardenosi kaip vadinamų liberalų ideologas, antrasis kaip vykdomosios politikos praktikas, technikas. Išeidamas iš savo idėjų, pirmasis reiškėsi vyriausybei opozicija, antrasis vyriausybės poziciją vykdė ir gynė. Susidarė lyg tarp tų d v e j o p o s valdžios dvejopų charakterių ir dvejopų idėjų dialogas komitete apklausinėjime:

Fulbrightas: Ar nėra faktas, kad kraštai, kada jie tampa labai galingi, linksta tapti arogantiški ir griebiasi jėgos tokiais būdais, kurie veda į karą?

McNamara: Kai kurie taip, kai kurie ne.

Fulbrightas: Ar tamsta galėtum nurodyti kokį pavyzdį kur būtų — ne.

McNamara: Aš manau, pone pirmininke, mūsų kraštas yra tokia išimtis.

Fulbrightas: Kiekvienas kraštas tiki, kad Dievas yra jo pusėje, kai imasi karo.

McNamara: Nemanau, kad mes turėtume traukti Dievą į savo karines operacijas.

Fulbrightas: Amerika griebiasi perdaug karinės jėgos, pervertindama komunizmo grėsmę, o ji nėra tokia.

McNamara: Tai nėra taip. Per paskutinius penkeris metus Sovietai tebesiekia paneigti mums ir mūsų sąjungininkam priėjimą prie Berlyno. Sovietai atgabeno raketas į Kubą. Raudonoji Kinija teikia paramą š. Vietnamo agresijai prieš p. Vietnamą. Raudonoji Kinija ėmėsi karinių veiksmų prieš Indiją, ir aš galėčiau suminėti daugiau veiksmų iš tokių agresijų . . .

Pasirinkimas prezidentui: praktikas ar teoretikas?

Prezidentas LBJ pats yra praktikas politikas. Jis pasirinko savo politikai praktiką McNamarą, ne teoretiką senatorių Fulbrightą. Tarp prezidento ir senatoriaus santykiai atšalo nuo pernai metų, kada senatorius pasmerkė marinų siuntimą į Domininkonus. Prezidentas gerai mato Fulbrighto, dirbančio Kongrese jau 24 metus, pranašumus kaip intelektualo, bet mato, kad jo sprendimai gyvenime pasirodo klaidingi arba jis pats savo veikloje savo idėjų nesilaiko. Antai 1946, kada respublikonai laimėjo Kongrese daugumą, senatorius įtikinėjo prezidentą Trumaną, kad jis turi pasitraukti ir Baltuosius Rūmus perleisti respublikonui. Trumanas išvadino jį už tai "permokytu Oxfordo s.o.b."

Fulbrighto veikloje ADA rado 36 procentus "liberalizmo". Labiausiai sąjūdžiui pasitarnavo senatorius tokia akcija ir idėjom: skelbė ir skelbia, kad komunizmas nebepavojingas, o pavojingi dešinieji ekstremistai; pirmasis pradėjo kovą prieš senatorių McCarthy ir "makartizmą" ir skelbia, kad dabar gresiąs 'makartizmas'; įtikino 1961 prezidentą sustabdyti kariuomenėje politinio švietimo programą; stojo ir stoja už tiltus su komunistais, už kom. Kinijos priėmimą į Jungt. Tautas.

Fulbrightas opozicijoje Johnsonui, turėjo simpatijų Kennedy, bet daugiausia A. Stevensonui. Dėl šių nuopelnų vadinami liberalai nutyli ir Fulbrighto didžiausią nuodėmę liberalizmui — jis pats nebalsavo už "pilietinių teisių" įstatymą.

Kalbėjo daugumai, kurių širdyse yra idealizmas

Eisenhowerio patarimai Amerikos jaunimui (2)

Buvęs prezidentas pažiūri į Amerikos jaunimo daugumą, kuri nėra garsinama, kuri, anot Eisenhowerio, betgi turi "sveikas moralines pažiūras ir savo širdyse giliai glūdintį idealizmą".

Antrojo pasaulinio karo metu, rašo Eisenhoweris, mačiau milijonus Amerikos jaunimo, kurie atliko jiem pavestą darbą su tauriu paprastumu. Taip jie vėl atlieka jam pavestą darbą dabar Vietname. Eisenhoweris pakartojo vieno kario iš Vietnamo laišką savo motinai, kuriame tas rašo: Viešpatie, kaip čia mūsų karinė pagalba reikalinga; nes be Dievo—nors jį kaži kaip garbintum — ir be Amerikos pagalbos šiem žmonėm nebeliko kuo pasitikėti; jie yra nemokyti, bet jie pažįsta komunizmo terorą... čia aš pažinau, kokią kainą reikia sumokėti už laisvę...

Ir Eisenhoweris tiki, kad **dauguma Amerikos jaunimo yra tokio nusistatymo iš pagrindų.** Į juos kreipdamasis, jis ir taiko savo patarimus, lyg ir įspėjimus. O jie toki:

Informuokitės.

Toki surizgę laikai — kalba Eisenhoweris — klausimai nuskandinti ideologinėje kovoje. Klaidingų doktrinų šalininkai kartais gali rodytis labiau įtikinamai kaip tiesos ir teisingumo gynėjai. Tokioj padėtyje vienintelis įmanomas kelias apsisprendžiant — informuotis prieš pasidarant išvadas. Siūlo informuotis ne tik iš laikraščių. Informuotis iš šio krašto ir žmonijos istorijos. Ypatingai padeda klausimus sprendžiant atsižvelgimas į Amerikos nepriklausomybės deklaracijos konstitucijos šviesą. Studijuodami istoriją, sako, stebėkite, kokį despotizmą atneša žmonijai kraštutinumai iš kairės ir iš dešinės. Stebėkite, kaip tie, kurie apsisprendžia protestuoti, esti greit nutildomi, kartais visam laikui. Ir tada jūs paklauskite save: ar mes, amerikiečiai, atsižvelgdami į savo paveldėtas tradicijas, turime stovėti nuošaliai, kada pasaulis tironam tenka?

Aš tikiu, vėl kalba Eisenhoweris, žodžio laisve. Bet taip pat tikiu, kad ši laisvė skiria atsakingumą. Jei debatuose dėl Amerikos buvimo Vietname jaučiate, kad esam neteisūs, jūs turite teisę tai pasakyti. Bet jūs neturite teisės tai daryti tokiu būdu, kuris pakenktų pačios laisvės reikalui ir galų gale pareikalautų dar daugiau gyvybių. Ir jūs neturite teisės laužyti įstatymo. Mano nuomone, mobilizacijos kvietimų degintojai turėtų būti siunčiami į kalėjimą — bent kol karas eina.

Ar jūsų idealizmas vietoje — pasitikrinkite.

Esu tikras, kad daugelis jaunimo visai nuoširdžiai demonstruoja prieš mūsų veiklą pietų Azijoje. Bet dokumentais yra įrodytas faktas, kad kai kurie protestai yra organizuojami, remiami, vadovaujami gerai žinomų komunistų. Prieš leisdamiesi į tokį protesto žygį, pasitikrinkite, kas yra jūsų vadai ir koki jų motyvai. Nesiduokite piktnaudojami mūsų šalies priešam. Būkite tikri, ar jūsų idealizmas skiriamas teisingiem idealam.

Drįskite parodyti savo moralę

Žinau, daugelis jaunų žmonių nepritaria anarchijai universitetuose. Pasakyčiau betgi, kad pasyvaus nepritarimo neužtenka. Šio krašto padorus jaunimas galėtų būti aktyvesnis sutramdydamas neatsakingos maža

Milton L. Olive

žumos piktus darbus. Jei 24,000 studentų Berkeley, kurie aiškiai nepritarė riaušėm, būtų pasireiškę veiksmingai kaip ir tie 3,000 riaušių dalyvių, tas visas reikalas būtų greitai susitvarkęs. Moralinė drąsa duoda savo atpildą. Duoda pirmiausia sau pačiam savigarbą, kuri pasilieka visam gyvenimui.

Žinokite savo pilietines pareigas.

Demokratijos vertingiausias turtas — balsavimai. Tai sykiu ir pilietinė pareiga. Paskutiniuose rinkimuose tų, kurie yra tarp 21 ir 25 metų, balsavo tik 52.4 proc. Vietiniuose balsavimuose santykis dar prastesnis — dažnai žemiau 50 proc. Šiokia apatija ar, gal būt, paprasčiausias apsileidimas — kompromituoja patį savivaldos principą, kuris veikia efektingai tik tada, kai patys žmonės veikia.

Eisenhoweris priminė jaunesnės generacijos priekaištus vyresniajai: "Taip, jūsų generacija, sako jaunesnieji, atnešė suirutę pasauliui. Ar manote, kad mes turime padaryti geriau?" Eisenhoweris į tai linksmai atsako: "Taip sakėme ir mes savo tėvam, taip jūs sakote mums. Taip, mes tikrai nepadarėme, kas būtų reikėję, bet mes tikime, kad jūs padarysite geriau, nes mes bent įdavėm jums į rankas įrankius tam darbui.."

—o—

Eisenhowerio įspėjimus jaunimui skaitai, jo pasitikėjimą Amerikos jaunimu seki, ir — tau rodos, kad toje pačioje aplinkoje augančiu lietuvių jaunimu gali daugiau pasitikėti; tau rodos, kad lietuvių jaunimas procentualiai yra pozityvesnis, teigiamesnis nei bendrasis Amerikos jaunimo lygis.

Manai: taip pasitikėti yra objektyvaus pagrindo — ne tik "egoistiškas nacionalizmas".

STASIUI BARZDUKUI — 60 METŲ

Stasys Barzdukas yra vienas iš pačių veikliausių asmenų tarp užsienio lietuvių. Labiausiai jis žinomas savo veikla lietuvių bendruomenės rėmuose nuo 1952. Nuo minėtų metų jis buvo Clevelando bendruomenės pirmininkas, Amerikos bendruomenės pirmininkas, dabar yra pasaulio bendruomenės vykdomasis vicepirmininkas. Yra "Pasaulio lietuvio" redaktorius. Nemažinant kitų reikšmės, bet atsižiūrint į pasiaukojimo bendruomenės reikalam patvarumą, St. Barzduką galima vadinti bendruomenės gyvuoju reiškėju. Jo ir jo talkininkų pastangos bendruomenę padarė pajėgiausiu, gyviausiu ir visuotiniausiu organizuotu vienetu. Jos rado ryšį su jaunesniąja karta, įtraukė ją į bendruomeninę veiklą.

St. Barzdukas atidavė visuomeninę duoklę ir kitom organizacijom. Išaugęs nuo gimnazijos laikų iš ateitininkų sąjūdžio, prisiėmė sendraugių pirmininko pareigas, o dabartiniu metu yra ateitininkų vyriausios tarybos narys.

Okupacijų metais įsitraukęs į pogrindį ir rezistenciją, ir tremties metu kaip Lietuvių Fronto Bičiulių tarybos narys.

Mokytojas iš profesijos, nuo 1928 kaip lietuvių kalbos bei literatūros mokytojas Tauragės mokytojų seminarijoje, Prienų bei Alytaus gimnazijose ir kaip pastarosios gimnazijos direktorius 1941-44, mokytojas buvo ir nenormaliais laikais: 1945-49 buvo mokytojas Eichstaetto lietuvių gimnazijoje, lituanistinėje mokykloje Clevelande. Kaip mokytojas praktikas drauge su dr. Pr. Skardžium 1950 davė praktinį kalbos vartotojui indėlį — Lietuvių kalbos vadovą.

Pradėjęs nuo 1924 reportažu iš seimo posėdžių "Lietuvos" dienraštyje, reiškėsi reportažais, straipsniais Lietuvoje ir čia periodinėje spaudoje. Redakcijom jo raštai tai "atgaiva", nes jie rašyti su stiliaus pajautimu ir minties nuovoka.

Stasys Barzdukas

Jei kiekvienas laikotarpis susiranda sau tinkamiausius reiškėjus, tai pokarinis tremties laikotarpis, kuriame išaugo bendruomeninė idėja, tokį būdingąjį reiškėją turi — Stasį Barzduką, kuriam balandžio 23 suėjo 60 metų.

PIRMOJI KOMUNISTŲ TERORO AUKA LIETUVOJE

Karyje kovo mėn. Antanas Amalis aprašo atsargos majoro Juozo Tomkaus gyvenimą. Tai buvo pirmoji sovietinės okupacijos teroro auka. Rašo:

Šiuo norime prisiminti pirmąją bolševikinio žiaurumo auką, a.a. majorą Juozą Tomkų, kurio 70 metų gimimo sukaktis šį (kovo) mėnesį sukanka.

Juozas gimė Raseiniuose 1896 m. kovo 25 d. Raseiniuose mokėsi pradžios mokykloje ir kurį laiką gimnazijoje. Vėliau išvyko į Veiverių mokytojų seminariją, kurią baigė 1914 m.

Prasidėjus I Pas. karui, rusų mobilizuotas 1915 m. gegužės mėn. 21 d., buvo pasiųstas į Vilniaus karo mokyklą, kuri dėl karo įvykių buvo perkelta Poltavon. Gavęs karininko laipsnį buvo išsiųstas į 107 pėst. pulką, kuriame tarnavo 6 mėn. Po to, buvo siunčiamas į Peterhofą — aukštojon sunkiųjų kulkosvaidžių mokyklon, kurią baigęs — pakeltas vyr. leit. laipsnin ir buvo komandiruotas į Rumunijos frontą kovoti su austrais ir vokiečiais.

1917 m. prasidėjus bolševikų revoliucijai ir subyrėjus frontui J. Tomkus atsidūrė Vitebske, kur kūrėsi pirmieji lietuvių karių batalionai. Vėliau, Oranienburge, stojo į Dutovo kariuomenę kovoti prieš bolševikus. Kovos tęsėsi apie pusmetį ir Dutovo daliniai buvo išblaškyti gausingesnių raudonųjų jėgų. Tomkus pasitraukė Sibiran į Novo Nikolajevską, nes tenai buvo kiek lietuvių karių. 1918 m. prisidėjo prie suorganizavimo atskiro, Sibiro lietuvių Vytauto Didžiojo bataliono. Šis batalionas, 1919 m. lapkričio-gruodžio mėn. buvo žiauriai bolševikų likviduotas, ir Tomkus pateko bolševikų nelaisvėn: buvo kalintas Krasnojarsko kalėjime, paskui perkeltas į Irkutsko kalėjimą. Kalėjimuose išbuvo 9 mėnesius. Latvio tardytojo dėka iš kalėjimo buvo paleistas ir grįžo Krasnojarskan. Sunaikinęs visus savo tapatybės dokumentus, gavo darbo maitinimo ir piliečių aprūpinimo įstaigoje. Padėtis tuo metu buvo neaiški, pabėgimo galimybės labai menkos. Parašė į Maskvą, Lietuvos atstovybėn, prašydamas pagalbos. Lauktoji pagelba atėjo. Vienas lietuvis, ėjęs aukštas pareigas sovietinėj įstaigoj Maskvoje, išreikalavo J. Tomkų atleisti iš Krasnojarsko kaip reikalingą Maskvoje. Atvykus Maskvon buvo paskirtas II-ju sekretorium Lietuvos atstovybėje prie min. Baltrušaičio. Po pusmečio, diplomatiniu kurjeriu, išvyko iš Sov. S-gos Lietuvon.

SPAUDA

Majoras Juozas Tomkus

1921 m. gegužės 21 d. stojo Lietuvos kariuomenėn. Skiriamas į 12 pėst. pulką, o 1922m. lapkričio mėn. perkeltas į Vyr. kariuomenės štabą, kur ėjo įvairias pareigas. 1923 m., Klaipėdos Krašto sukilimo dalyvis. 1926 m., nuo vasario 4 d. iki birželio 29 d., buvo Kario redaktorium. Po to, paskirtas Karo mokslų skyriaus viršininku. Išėjo atsargon majoro laipsniu 1926 m. rugpiūčio 31 d. 1927 m. baigė Vytauto Didžiojo universiteto teisių fakultetą.

Pasitraukęs iš kariuomenės J. Tomkus įsijungė į nepriklausomos Lietuvos valstybinį ir visuomeninį gyvenimą. Dirbo Valstybės kontrolėj, vėliau buvo referentu Valstybės Taryboje ir pagaliau pilietybės komisijos pirmininku.

Šalia tiesioginių pareigų buvo smarkiai įsijungęs į visuomeninį gyvenimą. Ypač daug dirbo Šaulių s-goj.

Pergyvenęs bolševikinės revoliucijos žiaurumus Rusijoj, J. Tomkus buvo radikalus bolševizmo priešas. Jisai savo raštais, paskaitomis įrodinėjo Sovietų S-gos kėslus dominuoti pasaulyj.

Okupuojant Lietuvą bolševikams, nesitraukė iš savo krašto, nors savo likimą nujautė. Pasiūlius pabėgimo galimybes —jų griežtai atsisakė: "Niekur iš Lietuvos nesitrauksiu"

J. Tomkus pateko į pirmąją suimamųjų bangą. Jis buvo suimtas 1940 m. liepos mėn. iš 10 d. į 11 d. naktį, o jau po dviejų dienų, liepos 13 nakties metu nužudytas Kauno sunkiųjų darbų kalėjimo 139 kameroje.

Mjr. J. Tomkus tapo pirmaja bolševikinio teroro auka nepraslinkus net mėnesiui nuo raudonosios invazijos. Jo kūnas buvo išsaugotas Vytauto Didžiojo u-to Medicinos fak. anatomikume iki bolševikų pasitraukimo iš Lietuvos.

Laiškas redakcijai

Didžiai Gerbiamas Darbininko Redaktoriau,

1955 m. Draugo laikraštyje buvo rašoma, kad ruošiamasi išleisti knygą "Sovietinis Genocidas Lietuvoje". Buvo raginama knygą iš anksto užsiprenumeruoti, nusakant, kad ankstyvesniems prenumeratoriams ta knyga atseis pigiau ir bus palengvinta jos spausdinimo išlaidos. Knygos iniciatoriais skelbėsi p.p. Juozai Žičkus ir Rimašauskas. Knyga buvo žadama išleisti 1955 m. rudenyje.

1955 birželio 2 minėtos knygos prenumeratai pasiunčiau, p. Žičkaus adresu 6357 So. Albany Ave., Chicago 29, Ill. Money order Nr. 44828005, 5 dol. Knygai nepasirodžius, parašiau eilę laiškų, bet man buvo atsakyta tik į laišką iš 1956 kovo 5, nes kantrybei išsibaigus savo laiške pažymėjau, jeigu man nebus atsakyta, reikalą iškelsiu spaudoje.

1956 kovo 10 p. J. Rimašauskas savo laiške atsakė: "...Knyga šiuo metu yra spaudoje ir renkama ir spausdinama. Jos atspausdinimas užsitęsė grynai dėl spaustuvės per didelio užvertimo įvairiais darbais. Tikimasi, kad artimiausiu laiku ji jau galės pasirodyti. Vietoj numatytų 500 psl. knygos turime spausdinti 600 psl. Dokumentinės medžiagos ir faktų susitelkė tiek, kad į mažesnį puslapių skaičių negalėjome sutalpinti. Priimkite ir mano padėką už ankstyvesnę Jūsų talką mano darbe, renkant Lietuvos golgotos dokumentus"...

Knygai vis nepasirodžius, vėl rašiau eilę laiškų, bet atsakymo į juos nesulaukiau. 1958 birželio 19 parašiau Draugo redaktoriui atvirą laišką, bet Draugas tą mano laišką grąžino rugp. 12 d., 1958 m. su savo pridedamu laišku kuriame buvo šitaip paaiškinta..."Iš p. Rimašauskui artimesnių žmonių sužinojome, kad toji knyga yra spaustuvėje ir ji vistiek anksčiau ar vėliau būsianti atspausdinta. Kada — tur būt ir patys leidėjai nežino. Jei norėsite daugiau informacijų rašykite šiuo adresu 840 West 33rd. St. Chicago, Ill."...

Taigi, jau bemaž 11 metų praslinko, o apie tą knygą ir sumokėtą prenumeratą neturiu jokios žinios. Ir šiais metais vasario 2 dar parašiau pasiteiravimą ir išsiunčiau oro paštu Draugo nurodytu adresu —p.p. J. Žičkui ir J. Rimašauskui — laišką, kur paprašiau nedelsiant man atsakyti kas nutiko, kad ta žadama knyga "Sovietinis Genocidas Lietuvoje" nepasirodė.

Iš visos šios istorijos taip ir kyla klausimas — ar tik čia nėra kur paslėpta bloga valia? Ką-ką, bet jau į laiškus atsakyti turėtų būti kiekvieno padoraus asmens pareiga.

Su nuoširdžiausia pagarba

V. Ramanauskas,

1966 kovo 22 d.

Dabar jūs galite aplankyti savo artimuosius Lietuvoje —

Mūsų įstaiga taip pat sutvarko pramogines ir biznio keliones į visus Sovietų Sąjungos valdomus kraštus. Mes parūpiname vizas, sutvarkome rezervacijas ir kt. Smulkesnioms informacijoms rašykite - skambinkit daugiausia patyrusiam Kelionių biurui į Rytų Europą

COSMOS TRAVEL BUREAU, Inc.

45 W. 45 Street, New York 36, N.Y. • Tel. CIrcle 5-7711

Cosmos Parcels Express Corp.

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugelio metų patyrimą siunčiant DOVANAS - SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klijentų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom. Informacijų ir nemokamų katalogų gausite iš visų mūsų skyrių.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street ... CH 9-6245
- Boston 18, Mass., — 271 Shawmut Avenue ... LI 2-1767
- SO. BOSTON 27, Mass. 327 West Broadway ... AN 8-0068
- BROOKLYN 11, N.Y. — 370 Union Avenue ... EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N.Y. — 600 Sutter Avenue ... DI 5-8808
- BUFFALO 6, N.Y. — 332 Fillmore Avenue ... TL 6-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue ... BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halstead Street ... WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road ... TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 730 Michigan Avenue ... VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N.W. GL 8-2256
- HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Av., tel. 233-8030, 246-0215
- HAMTRANCK, Mich. — 11333 Jos. Campau ... TO 7-1575
- IRVINGTON 11, N.J. — 762 Springfield Ave. ... ES 2-4685
- LAKEWOOD, N.J. — 126 - 4th Street ... FO 3-8569
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. .. AN 1-2994
- NEWARK 3, N.J. — 428 Springfield Avenue ... BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. ... LO 2-1446
- NEW YORK, N.Y. 10011 — 108 West 14th Street ... CH 3-3005
- NEW YORK 3, N.Y. — 39 - 2nd Avenue ... AL 4-5456
- PASSAIC, N.J. — 176 Market Street ... GR 2-6387
- PATERSON 1, N.J. — 99 Main Street ... MU 4-4619
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. ... PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson Street ... HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street ... FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 905 Bank St. ... PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street ... SW 8-2868
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue ... RI 3-0440

WEISS & KATZ, INC.

187 ORCHARD ST., N. Y. C. Tel. GR 7-1130

DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA

— DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ —

- Vyrų ir moterų eilutėm, apsiaustam, suknelėm ir kt.
- Audiniai angliškos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės
- *Specialiai žemos kainos* siunčiant audinius į užsienį
- Mes padidinome savo patalpas, kad galėtume geriau patarnauti klijentams. Prašome užeiti ir pasižiūrėti.

— HAVEN REALTY —

Real Estate • JOSEPH ANDRUSIS • Insurance

Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas. Mutual Funds — Pinigų investacijos.

Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 val. popiet.

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. • Tel. VI 7-4477

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visokiais reikalais kreipkitės į

JOHN ORMAN AGENCY

Insurance - Real Estate

110-04 Jamaica Avenue Richmond Hill 18, N. Y.

Tel. VIrginia 6-1800

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS

IMPORTUOTOS IR VIETINĖS

Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — Geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

SUPERIOR PIECE GOODS CORP.

Tel. AL 4-8319 • 200 Orchard St., New York, N.Y. 10002

Siųskite į Lietuvą ir SSSR DOVANŲ SIUNTINIUS

— gerą atraižą medžiagos paltui, kostiumui ar suknelei. Pasirūpinkite medžiagos išsiuntimu tuojau! Išpardavimas nepaprastai žemom *urmo kainom* atraižų vilnonės medžiagos — importuotos ir vietinės — trijose krautuvėse:

S. BECKENSTEIN, Inc.

118-125-130 ORCHARD STREET — GR 5-4525

Cor. DELANCEY, N. Y. C.

Krautuvės atviros kasdien ir sekmadieniais, išskyrus šeštadienius, nuo 9 ryto iki 6:30 vak.

S. Beckensteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai, ukrainiškai

Važiuoti BMT išlipant Essex Street, keltis elevatorium į viršų, arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey St.

Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas!

DARBININKAS
THE WORKER
910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221
Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923
(Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų.
1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.
Prenumeratos kaina $7.00 — Subscription per year $7.00
Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.
Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone. Už skelbimu turini ir kalba redakcija neatsako.

Nežūstantis indėlis

Savaitės laikotarpyje nemaža suplaukia laiškų, prašančių aukų. Koks būtų mėnesio vidurkis? 15-20? O gal daugiau. Kiek į tai atkreipiama dėmesio? Laikraščiuose kartais pastebimi straipsniai ar atsišaukimai, prašą pinigų vienam ar kitam tikslui. Gal net viso straipsnio neperskaičius akys skrieja prie ko naujesnio, ne taip įpareigojančio, sąžinę nedrumsčiančio.

Ne paslaptis, kad labdara Amerikoje kai kam yra pasidariusi atskira pramonės šaka. Daugelis amerikiečių šaltai ir abejingai tokius laiškus meta į šiukšlių krepšį, net voko neatplėšę. Ir lietuviai, prie to gal jau pripratę, lengvai sutvarko tokios rūšies korespondenciją.

Bet ar visi toki laiškai ir atsišaukimai nusipelno to paties likimo? Ar neįžvelgiama ten ir tikrai pagalbos reikalingų maldavimų? Ar visad sąžinė gali likti rami, kai be atodairos atmetama visa, kas bent kiek pareikalauja aukos?

Beliko nepilnos aštuonios savaitės iki jaunimo kongreso. Pramatoma, kad įvairiom išlaidom, kaip tai parodom, prieš kongresinei stovyklai, leidiniam, programom, salėm, informacijai, paštui, kitų kraštų jaunimo bent dalinėm kelionės išlaidom ir pan. teks išleisti apie 45,000 dol. Aukos teberenkamos, bet kartu su kongreso finansų komisija tenka liūdnai pripažinti, kad iki šiol tesurinkta mažiau nei trečdalis. Iš JAV lietuviškų organizacijų ir asmenų gauta 11,445.21 dol., gi iš kitų kraštų — 293 dol.

Nors specialiu aukų vajaus mėnesiu buvo pasirinktas kovas, bet sunkios padėties akivaizdoje tas vajus turi būti dar labiau sustiprintas bent likusiais gegužės ir birželio mėnesiais.

Tėvai daugelyje lietuviškų šeimų sugebėjo privačiai savo vaikams perduoti tėvynės meilę. Tai pozityvus reiškinys. Bet ar jis pajėgs duoti pastovių vaisių, jei aplink siaus draugų abejingumas? Jaunuolio įtaka jaunuoliui irgi svarbi. Svarbi ji net mokslo įstaigos, draugų ratelyje. Ką bekalbėti apie teigiamą lietuvišką įtaką, kurią pajus mūsų jaunieji, išsijudinę į pasaulinio masto sąskrydį.

Lietuviškoji visuomenė negali ir neturi pasitenkinti tik savo jaunųjų pasišventėlių darbo stebėjimu, gali ir turi prisidėti prie tų žygių ir savo dalimi.

Apie pagrindinius jaunimo kongreso tikslus informuoja jaunimo kongreso talkos komitetas. Stengiamasi "sutelkti išeivijos jaunimą į vieną vietą pabendrauti ir susigyventi; išryškinti jaunimo laimėjimus tautiniame ir tarptautiniame gyvenime; duoti jaunimui tinkamą tautiškumo supratimą; uždegti jaunimą ir jo dvasią naujiem darbam ir dar didesnei kovai už Lietuvos laisvę iki jos nepriklausomybės atstatymo; parodyti pasauliui, kad rusų komunizmas yra didžiausias kolonializmo vykdytojas, kad pavergtoje Lietuvoje nėra tos laisvės apie kurią visam pasaulyje šiandien kalbama ir už kurią visų kraštų jaunimas kovoja; sujungti viso pasaulio visų kartų lietuvius bendrai vieningai tautinei veiklai ir kovai už Lietuvos laisvę; viso pasaulio žmones (nelietuvius) dar daugiau ir efektingiau supažindinti su išeivijos lietuvių gyvenimu, darbais, įnašais ir laisvės kovomis".

Kitame informaciniame biuletenyje skelbiama ir konkrečiau — kad "dr. V. Vardys, dr. H. Nagys, dr. B. Mačiuika ir A. Saulaitis, S.J., jau yra davę savo sutikimą dalyvauti akademinėje jaunimo kongreso programoje". Tas "jau" lyg ir vėlokai sužinotas. Kongreso data artėja visiem — ne tik rėmėjam, bet ir remiamiem. Ar aukos nepagausėtų, kai pilnai ir užtikrintai būtų žinoma visa, kas remiama. Laiko liko nedaug...

Rengiasi išleisti Lietuvos teisių metraštį

Lietuvių Teisininkų Draugija paminėjo dvi sukaktis

Lietuvių Teisininkų Draugijos Centro Valdyba, talkinama New Yorko skyriaus, suruošė LTD-jos įsteigimo nepriklausomoje Lietuvoje 45 metų ir tos d-jos atkūrimo tremtyje 20 metų sukakties minėjimą, kuris įvyko kovo 27 vakare V. Belecko svetainėje Ridgewood, N.Y. Susirinkime dalyvavo New Yorko ir jo apylinkių, New Jersey ir kitų vietovių lietuviai teisininkai, jų šeimos nariai ir svečiai.

Susirinkimą pradėjo ir jį pasveikino LTD New Yorko skyriaus pirmin. A. Diržys. Susirinkimo prezidiuman buvo pakviesti: pirmininku J. Šlepetys, sekretorium A. Sodaitis; garbės nariais — Lietuvos gen. konsulas Vyt. Stašinskas, Vliko pirmin. V. Sidzikauskas ir C. v-bos kviestas paskaitai prof. dr. D. Krivickas iš Washingtono.

Draugija Lietuvoje

Susirinkimo pradžioje C. v. pirm. J. Šlepetys padarė pranešimą apie LTD-jos įsteigimą 1920 m. Lietuvoje. Draugijos pagrindinis tikslas: a) tyrinėja Lietuvos ir kitų kraštų teisę, b) rengia paskaitas bei diskusijas teisės klausimais, c) leidžia periodinius spausdinius ir knygas, d) steigia ir išlaiko knygynus. Draugijos nariais gali būti kiekvienas asmuo, baigęs juridinius mokslus, arba užimąs teismo organizacijoje savarankišką vietą, arba turįs advokato vardą, ar užsiimąs teisės mokslo tyrinėjimu. Draugija leido neperiodinį teisės žurnalą "Teisę" ir kasmetinį, platesnės apimties Teisininkų kalendorių, naudojamą advokatūros ir kitų teismo darbuotojų. Draugija sėkmingai veikė ligi Lietuvos okupacijos — iki 1940 birželio 15, kada Sovietų Sąjunga, užgniaužusi politinį, ūkinį ir kultūrinį lietuvių tautos gyvenimą, ryžosi sunaikinti ir jos apraiškas, uždarydama visas organizacijas, jų tarpe ir LTD-ją.

Draugijos įsteigimo pradininkai ir pirmieji C. Valdybos pirmininkai buvo: pirmasis teisingumo ministeris, vėliau Lietuvos Universiteto teisės mokslų fakulteto dekanas prof. P. Leonas, prof. A. Kriščiukaitis, prof. Č. Butkys ir kt. Sovietų Rusijai okupavus Lietuvą, draugijai buvo suduotas skaudus smūgis: pati organizacija uždaryta; didelė teisininkų dalis ištremta į Sibirą kančiai ir mirčiai Hitlerio okupacijoje taip pat žymi dalis teisininkų, ypač žydų tautybės, buvo sunaikinta. Taigi, Lietuvos teisininkų gretos abiejų okupacijų laiku buvo labai apnaikintos.

Atkurta Vokietijoje

Antrą kartą Lietuvą okupavus Sovietų sąjungai, virš 400 Lietuvos teisininkų, protestuodami prieš bolševikų agresiją, gresiant jų gyvybei, pasitraukė į Vakarus, daugiausia į Vokietiją. Čia, vos tik žlugus Hitlerio diktatūrai ir bešvintant Vakarų laisvei, lietuviai teisininkai tuojau ryžosi tęsti savo nepriklausomoje Lietuvoje buvusią organizacinę tradiciją.

1945 gruodžio 8 ir 9 Hanau mieste, Vokietijoje, įvyko lietuvių teisininkų-tremtinių atstovų susirinkimas, nutaręs atkurti Lietuvos teisininkų organizaciją, Lietuvių Teisininkų-Tremtinių Draugiją.

Tame susirinkime buvo pakeisti ir LTD-jos įstatai, atsižvelgiant į gyvenamo momento reikalavimus, tačiau tikslas visą laiką paliko tas pats: burti lietuvius teisininkus, esančius laisvame pasaulyje, į vieną šeimą bei juos globoti; kelti jų teisinę kultūrą, domėtis ir rūpintis atkursimos Lietuvos valstybės teisiniais klausimais, remti Lietuvos išlaisvinimo kovą, tęsti Lietuvos teisininkų organizacinę tradiciją ir ją grąžint į išsilaisviniusą Lietuvą.

Perkelta į JAV

Vykstant emigracijai ir liet. teisininkams sklaidantis po Vakarų pasaulį, Vokietijoje sėkmingai vykdytas organizacinis darbas sustojo. Teisininkų dauguma telkėsi Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Tad Vokietijoje buvusi LTTD Centro valdyba įgaliojo Chicagoje atsidūrusį garbės teismą 1951 pradžioje imtis iniciatyvos suburti d-jos narius ir korespondenciniu būdu išrinkti naują LTTD Centro valdybą bei kitus centrinius organus. Pakeisti ir d-jos įstatai. Pagal pakeistus įstatus liet. Tremtinių Teisin. D-ja pavadinta Liet. Teisin. D-ja, šiuo vardu ji veikia ir dabar.

LTD-jos veiklos sąlygos tremtyje, tiek Vokietijoje, tiek ir kituose kraštuose, buvo ir yra visą jos gyvenimo laiką sunkios. Tam buvo ir yra visa eilė priežasčių. Teisininkas profesionalas yra tinkamai paruoštas savosios valstybės svarbioms pareigoms, bet ne emigracijai. Todėl svetur tik retas tegali savo profesijos darbą tęsti, prisitaikydamas naujoms sąlygoms.

Neatsižvelgiant į svetur sutiktus sunkumus, liet. teisininkų didelė dauguma, rankų nenuleido: tremtinių stovyklose jie teikė teisinius patarimus savo tautiečiams, buvo renkami stovyklose į garbės teismus, dirbo lietuvių mokyklose kaip mokytojai, buvo renkami ir dirbo stovyklų komitetuose bei kitose lietuvių organizacijose. Žymi lietuvių teisininkų dalis gyvai dalyvavo ir tebedalyvauja Lietuvos laisvinimo veiksniuose: VLIKE, Alte, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Centriniuose organuose, Balfo ir kitose įvairiose organizacijose. Tad galima tvirtinti jog tremtyje esančių teisininkų tik labai mažas procentas negali dalyvauti Lietuvos laisvinimo, lietuvybės bei lietuvių tautinės kultūros išlaikymo drabuose. Tačiau jie šį darbą pagal išgalę remia.

Draugijos darbai

LTD-jos Centro ir skyrių organai 20-ties metų savo veikloj greta organizacinių darbų dėjo ryžtingas pastangas pagelbėti ištremtiems ir vargstantiems kolegoms ir Vokietijoje pasilikusiems ligoniams. Stengiasi sudaryti ryšius su kitų kraštų kolegomis teisininkais; įsteigė Pabaltės Teisininkų Sąjungą, reziduojančią New Yorke. Leido tremtyje nuo pat pradžios hektagrafuotą žurnalą Teisininkas, redaguojamą rašt. J. Gliaudos ir iki pr. metų buvo leidžiamos Teisininkų Žinios, redag. L. Šmulkščio ir red. kolektyvo. Atliko visą eilę ir kitų patriotinių darbų, naudingų mūsų tautai.

Dabartinė LTD Centro valdyba savo darbo plane numato: stiprinti ir plėsti pradėtus ryšius su pavergtų Europos tautų atstovais teisininkais, su JAV-bių teisininkais ir su Tarptautine Teisininkų Komisija (International Commission of Jurists Hagoje); užbaigti ruošti Lietuvos teisinės padėties analizę ir ją atspausdinti. Kad mūsų, kaip Lietuvos teisininkų, buvimas ir veikla užsieniuose neliktų be ryškesnių-teigiamų pėdsakų, C. v-ba rado būtinu reikalu ir nutarė, kolegoms teisin. mokslininkams talkinant, paruošti ir išleisti Lietuvos teisės metraštį, skiriamą ne tik visiems liet. teisininkams, esantiems laisvajame pasaulyje, bet ir teisę studijuojančiam lietuvių jaunimui, lietuvių organizacijoms, įstaigoms ir bibliotekoms. Metraštis jau baigiamas ruošti spaudai. C. valdyba daro žygius atnaujinti Teisininkų Žinių leidimą bent 1 ar 2 kart metuose ir kt.

Paskaita

Prof. dr. D. Krivickas įdomioje paskaitoje — "Lietuvos Sovietinės okupacijos nepripažinimas, jo reikšmė ir padariniai", pasiremdamas tarptautinėmis sutartimis bei atitinkamais dokumentais, labai vaizdžiai apibūdino dabartinę Sovietų okupuotos Lietuvos padėtį tarptautinės teisės šviesoje. Apžvelgė Sovietų nuolatinias pastangas ir bandymus Lietuvos okupaciją legalizuoti, pasiremiant "Liaudies seimo" pareikšta valia įsijungti į Sovietų Sąjungą 16-ja respublika. Kaip reikšmingas faktas paminėtas Sovietų nervinimosi, kad yra valstybių, kurios nepripažįsta Lietuvos okupacijos ir laiko Lietuvos diplomatus. Sovietam kelia susirūpinimą ir užsienio lietuvių organizuota veikla bei daromi žygiai Lietuvą išlaisvinti.

Po paskaitos buvo kelta visa eilė klausimų, kuriuos prelegentas plačiai išaiškino. Vėliau visi sukakties minėjimo dalyviai buvo pakviesti bendrai vakarienei. Minėjimas praėjo labai darnioje ir jaukioje nuotaikoje.

Rs

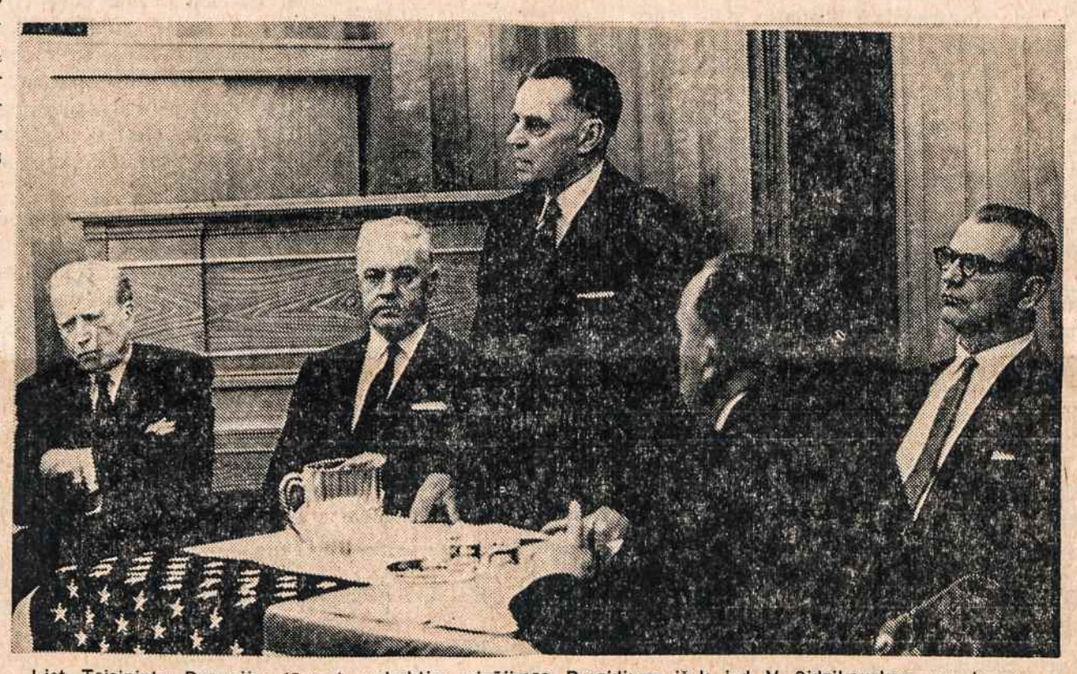

Liet. Teisininkų Draugijos 45 metų sukakties minėjimas. Prezidiume iš k. į d. V. Sidzikauskas, gen. konsulas V. Stašinskas, J. Šlepetys, dr. D. Krivickas, A. Sodaitis. Nuotr. L. Tamošaičio.

JONO BUDRIO

ATSIMINIMAI

LIETUVOS KONTRŽVALGYBA 1922 - 1923

Copyright

(27)

Valgykloje buvo kažkokia pora nelietuvių—jaunuolis ir mergaitė. Anė pasirinko stalą ir kėdę veidu į juos, man teko kedė nugara į tą porą. Kol laukėm užsakyto valgio, Anė nuėjo rankų nusiplauti. Išgirdęs jos žingsnius grįžtant, aš atsisukau. Per vėlai pažiūrėjau ir nebuvau tikras, bet man pasirodė, kad mergaitė prie staliuko, ties kambarėliu, kuriame lankėsi Anė, turėjo rankoje degtukų dėžutę, kurią įdėjo į savo rankinuką. Anė gi, sugrįžus prie stalo, išsiėmė iš savo rankinuko ploną popierių — laišką nuo savo dėdės— ir skaitydama sako:

— Svarbiausia, kad jis sveikas ir nenusimena. Jo giminės labai apsidžiaugs, ir aš džiaugiuos tavo parodytu draugiškumu.

— Kur padėjai dėžutę? — neiškenčiau nepaklausęs.

Jos žvilgsnis parodė nusistebėjimą, bet ji atsakė:

— O aš atsargi, sudraskiau ir numečiau.

Tuo tarpu anoji pora užsimokėjo ir išėjo.

Ir mes išėjome į kiną. Anė mažai kreipė dėmesio į paveikslą. Jos dėmesys buvau aš — spaudė ranką, glaudėsi. Iš kino ją palydėjau Laisvės Alėja, bet vėliau ji greit atsisveikino, sakydama gyvenanti su broliu ir, jei aš noriu jį pažinti — ji tai padarys vėliau.

Keletą dienų mes susitikdavome įprastomis valandomis, ir ji vėl padavė man porą laiškų. Kai aš paklausiau paaiškinimo, pasakė: tai esą nuo kitos motinos jos sūnui, negi aš atsakysiąs?

Neatsisakiau ir gavau atgal vėl degtukų dėžutę. Popiet pasisveikinęs su ja pamačiau netoliese jauną, kokių 23 metų vyrą, kuris apsižvalgęs priėjo — tai mano brolis Vladas — supažindino Anė. Visi trys nuėjome į valgyklą. Vladas padarė man gerą įspūdį. Užkandus Vladas už viską sumokėjo. Anė atsisveikino pasakius:

— Noriu duoti jums progą išsikalbėti, susidraugauti, bet aš, tave Pranai, noriu matyti rytoj, žiūrėk nepamiršk manęs, — ir meiliai šyptelėjo.

Vladas pasiūlė nueiti į kitą restoraną, kur galima išgerti. Nuėjome. Nuo alaus neatsisakiau. Vladas pradėjo nuo to, kad jo sesuo daug gero jam pasakojo apie mane, jis džiaugėsi mūsų draugyste, paskiau aiškino, kad pradėjus nuo draugiškumo negalima taip toliau palikti. Tai būtų jau panašu į norą mane išnaudoti. Pasiūlė man savo draugystę ir pastovius ryšius. Vėl ėmė kalbėti apie seserį. Esą ji visą dieną tik ir kalbanti apie "savo" Pranutį. Jis pats dabar pamatęs, jog jauna mergaitė neperdėjo, apie mane kalbėdama, todėl jis siūlo savo draugystę. Jis labai gerai suprantąs, kad su mano alga toli nenueisi, taigi reikėtų pasirūpinti ir pasiruošti ateičiai. Jis siūlo nuolatinį atlyginimą penkis šimtus markių mėnesiui. Mane net prakaitas išpylė, maniau, sapnuoju.

— Už ką? Kas man tai mokės?

Vladas ramiai atsakė:

— Nesijaudink, iš karto tai gal ir daug atrodo, tačiau pagalvok apie ateitį ir Anę. Kas mokės? Yra turtuolių, kurie atjaučia mus, ir jie nuo to nenuskurs. O kuo tu rizikuoji, juk matei, kaip yra lengva pasikeisti dėžutėmis. Anei irgi nieko nesakyk, ji nieko nežino apie tai. Su ja susitikinėsi kaip ir iki šol, o voką kas mėnesį gausi iš manęs. Čia štai voke pirmieji 500.

Pažiūrėjau į baltą voką, bet dar nedrįsau imti. Vladas davė man kiek laiko pagalvoti, ir vėl kalbėjo. Ar jo kalba ar suma mane suviliojo, bet aš drebančia ranka, akis nukreipęs į šoną, raudonuodamas iš gėdos, paėmiau nuo stalo voką...

Vladas, be abejo, matė mano padėtį, bet nerodė to, o drąsino mane:

— Negailėk buržųjų — jie ne iš paskutinių tai duoda, žiūrėk savo interesų. Po kiek laiko galėsi pirkti ūkį, sukursi šeimą.

Išgėrėme dar — aš dėl drąsos. Vladas nurodinėjo:

— Viskas eis gerai, tik teks pakeisti susitikimo vietą ir karts nuo karto vėl keisti ją. "Dėdės" nešauk prie langelio. Jis viduje bus atsargus — jei kameroje atsiras neištirtas žmogus, jis neprieis. Jei jį čiuptų, kuo aš abejoju, visa kamera sugebės paslėpti. Kaip ten bebaigtųsi, tavęs neišduos. Gali drąsiai užginčyti — "nieko nežinau". Mes tave saugosim. O tu ir pats saugokis, nepradėk švaistytis pinigais, įtars...

Ir taip aš jau keli mėnesiai nešioju. Tiesa, ryšininkės keičiasi. Tai Anė vyko pas tėvus, tai susirgo, palieka savo drauges, bet pinigus gaunu labai punktualiai. Ponas, aš visus pinigus atiduosiu, tik pasigailėkite...

Tą, ką aš čia surašiau, aišku, nebuvo oficialiame apklausinėjimo protokole. Mane domino ne tik formalioji pusė; norėjau pažinti psichologinę pusę, kaip prieina komunistai prie savo aukų. Tad ir su tuo prižiūrėtoju — paskaitęs protokolą, nuėjęs užpyliau jį klausimais ir priverčiau jį atpasakoti savo istoriją nuo pradžios iki galo su visom smulkmenom. Suprantama, šią istorija čia atpasakodamas daug ką praleidau.

Į prižiūrėtojo pažadą grąžinti gautus pinigus tik nusijuokiau.

— Tai, tavo manymu, tie 1500 markių, kuriuos gavai, yra svarbiausias dalykas. Mums svarbiausias dalykas, kad mes teisingai spėjome ir susekėm ryšius tarp kalėjimo ir centrinių komunistinių organų. Mums nesvarbu tavo, Vlado ir kelių ryšininkių suėmimas. Mes nieko nesuimsime. Bet jei tu nori šiek tiek atpirkti savo nusikaltimą, tai nuo šio momento vykdysi griežtai, kas tau bus įsakyta. Su tavim komunistai žaidė kelius mėnesius, pakišdami mergaitę, ir tu pakliuvai į jų pinkles, dabar tavo eilė pažaisti su jais. Visų pirma štai tau tavo dėžutė, viskas sudėta atgalios ir nesuglamžyta. Paduosi ją "dėdei". Tavo veidas neturi išduoti, kad kažkas įvyko. Lygiai turi susitikinėti, kaip susitikinėjai. Tarnyboje nebūk vilku — išmok šypsotis. Nei komunistams, nei tarnyboje, nei geriausiems draugams nė žodžio, kas šiandien įvyko. Visas gautas iš kameros dėžutes neši ir atiduosi, bet pirma paduosi mūsų paskirtai tam mergaitei ir po 15 minučių gausi ją atgalios tokioje pat tvarkoje nunešti ją komunistų ryšininkei. Tokiu būdu tau prisidės kiek darbo, už jį sumokės komunistai — ne mes. Bet jeigu tu nevykdysi, nesilaikysi instrukcijų — bus tau blogai. Štai mano pagelbininkas, kuris tave sulaikė ir tardė, susitars su tavim dėl smulkmenų. Kas bus reikalinga — jis man pasakys. Klausk, kas dar neaišku.

— Viskas aišku, ponas, — jis pasilenkęs norėjo pabučiuoti man ranką. Ačiū. Ranką išplėšiau — aš ne kunigas. Perdaviau savo pagelbininkui P-čiui susitarti su prižiūrėtoju dėl susitikimo vietų ir supažindinimo su mūsų ryšininke.

P-tį, kai grįžo, aš savo forduku nuvežiau į įstaigą. Jo sekcija (keturiasdešimt išorinių seklių) jau ūžė. Visi baigė dienos darbus ir turi paruošti raštu dienos raportą. Jei dirbo su partneriais, tai bendrai visų pasirašytas raportas. Po to gauna uždavinius sekančiai dienai. Apie dvyliktą nakties ar ir vėliau išsiskirsto namo. Pora vyresnių valdininkų, išėję iš gabesnių seklių, dienos metu juos kontroliuoja, duoda nurodymus. Sekcijos vedėjo gabi ir kompetentinga sekretorė, atsidavusi savo darbui, iš naktinių raportų papildo bylas ir braižo schemas. Tai kruopštus, patikimas ir painus darbas. Sekcijos vedėjas brangino ją; aš būdavau informuojamas, matydavau kiekvieną, taigi ir jos kvalifikacijas bei pajėgumą, tad nebuvo gailėtąsi atitinkamo atlyginimo ar ir piniginės dovanos.

(Bus daugiau)

Dail. T. Petraičio akvarelių paroda

Elizabethe, N.J., tyliai ir ramiai gyvena dail. T. Petraitis, žinomas akvarelistas, pamėgęs miestų scenas, senus romantiškus pastatus. Ilgai jis dirbo ir nesirodė niekur.

Šį pavasarį pasirįžo išeiti su savo akvarelių paroda. Tokia paroda buvo suplanuota balandžio 16-17 dienomis, bet ne dėl jo kaltės nukelta vėlesniam laikui. Tuo pačiu metu vyko kitos parodos.

Dabar jo akvarelių paroda bus gegužės 7-8 Angelų Karalienės parapijos salėje Brooklyne ir gegužės 14-15 Elizabethe, Laisvės salėje.

Kadangi dailininkas gyvena labai nuošaliai, tad redakcija jautė reikalą jį pristatyti visuomenei, kad būtų atkreiptas tinkamas dėmesys į jo kūrybą. Redakcija pasiuntė keletą klausimų, į kuriuos jis teikės atsakyti.

Dail. T. Petraitis piešia gamtoje prie Schwb. Gmuendo, Vokietijoje.

Kokius darbus išstatysite šioje parodoje. Ar bus akvarelių iš Lietuvos? Iš kokių kitų kraštų?

Angelų Karalienės parapijos salėje gegužės 7-8 dienomis rengiu apžvalginę akvarelių parodą. Iš Lietuvos atsivežtų darbų turiu nedaug, todėl išstatysiu apie porą, iš Vokietijos — virš dešimties. Visi kiti darbai padaryti jau Amerikoje.

Kiek paveikslų išstatysite?

Išstatysiu virš 30 darbų.

Ar tai jūsų pirmoji paroda Amerikoje? Kur esate anksčiau dalyvavę parodose ar vienas pats surengęs parodas?

Amerikoje savo individualinę parodą rengiu pirmą kartą. Kolektyvinėse parodose dalyvavau Brooklyne dvejose, vienoj New Yorke, vienoj Chicagoje ir vienoj Elizabethe, N.J. Nuo 1927 metų dalyvavau beveik visose Lietuvoje rengtose Liet. Dailininkų draugijos ir Liet. Dail. Sąjungos parodose ir vienoje Liet. Dail. Sąjungos parodoje Rygoje.

Ką veikėt Lietuvoje, rodos, mokytojavot Šiaulių mergaičių gimnazijoje?

Šiemet man sueeina 70 m. Todėl nutariau surengti, kaip sakoma, jubiliejinę ir individualinę darbų parodą.

Gimiau Suvalkijoje. Baigęs realinę mokyklą, įstojau į įsteigtus paišybos kursus, vėliau pavadintus meno mokykla. Baigęs meno mokyklą, mokytojavau Šiaulių mergaičių gimnazijoje. Tris kartus buvau nuvykęs į Prachą, Čekoslovakiją, kur privačiai studijavau tapybą pas akademikus dailininkus. Atliekamu nuo studijų laiku lankiau meno galerijas ir muziejus. Taip pat teko aplankyti Dresdeno, Berlyno, Karaliaučiaus ir kitų miestų galerijas ir muziejus. Vertingiausios ir įdomiausios Cvinger gglerija Dresdene ir Fridrich Wilhelm muziejus Berlyne. 1942-43 buvau Šiaulių miesto ir apylinkės dailininkų sąjungos pirmininku. 1944 Salzburgo dailininkų sąjungos nariu.

Šiaulių valstybiniam teatrui pagaminau dekoracijų eskizus Hauptmano dramai "Doroteja Angerman".

Galvojau ir anksčiau surengti savo individualią parodą, bet neleido įvairios aplinkybės ir ligos. Šiais metais tad ir noriu surengti bent kelias parodas. Vienoje kitoje vietoje surengsiu tik Vokietijos vaizdų parodas, nes turiu atsivežęs nemažai darbų.

(p)

Dainų šventė jau čia pat

(Reportažas iš Chicagos)

Bičiulis A. Pužauskas savo viešame laiške prikišo, kad apie artėjančią dainų šventę buvo pora informacinių posėdžių spaudai ir kad bendrai reikalai rieda gerai, tik aš nesirodęs posėdžiuose. Kad straipsniai būtų įdomesni ir skaitytojų skaitomi, mėgstu gyvą, šviežią, kartais ir pikantišką medžiagą. Daug kartų lankęs tokius informacinius posėdžius, ne kartą iš jų išėjau su širdgėla, nes visuomet rodoma tik gražioji medalio pusė — viskas gražu, sklandu... Šiandien, rašant šį reportažą, iki III JAV ir Kanados dainų šventės belikę 10 savaičių. O bilietai ar jau atspausdinti? Ar pasirodė žinia, kur bilietai platinami? Ar šventės rengėjai susitarė su laikraščių redakcijom ir administracijom dėl propagandos ir skelbimų? Dirbant su Vyt. Radžium, P. Armonu ar Al. Smilga, tie reikalai pirmiausia tvarkomi. Spaudos žmonės informacijas gauna žaibo greičiu, kol jos nėra nuvalkiotos. Tada ir straipsniai pasidaro skaitomi ir salės nebetalpina žmonių. Tuo tarpu į dainų šventę reikia sukviesti iki 10,000 žmonių. Kiek linksmiau nuteikė prieš porą dienų paskambinęs "Dainų" šventės informacijos komisijos pirm. Vl. Vijeikis, pasiūlęs konkretų uždavinį: aplankyti "Dainavą" ir Operą. Čia pajutau, kad praėjusį rudenį A. Pužauskui duotą žodį išlaikysiu, nes ten, choruose pulsuoja gyvoji medžiaga. Turėtų būti aprašyti ir visi kiti chorai, kurie ruošiasi šventėj dainuoti. Dainų šventės propaganda tikrai reikia susirūpinti, nes jau pats laikas šaukti lietuvius iš visų JAV ir Kanados kampų liepos 1-3 susiburti Chicagoje, kur vyks laisvojo pasaulio lietuvių jaunimo kongresas ir dainų šventė. Gi pati įdomiausia informacinė žinia jau paskelbta: dainų šventėje nebus jokių kalbų.

Labai pavojingą žinią paskelbė "Margutis" radijo bangom balandžio 19 vakarą. Esą jaunimo kongreso proga bus pastatyta nauja komp. D. Lapinsko lietuviška opera "Lokys". Opera numatyta pastatyti Studebakerio teatre, kur telpa 1200 žmonių. Žinia kiek neįtikėtina— per du mėnesius paruošti naują, nors ir trumpą lietuvišką operą.

Žinau, tuoj po "Traviatos" Lietuvių Operos pirm. Vyt. Radžiui buvo pasiūlyta toji idėja: pastatyti "Lokį", diriguojant D. Lapinskui; dalyvaujant solistams L. Šukytei, A. Stempužienei, St. Barui ir A. Grigui bei rinktinei Operos choro grupei.

Vyt. Radžius per kelias dienas teiravosi daugelio nuomonių ir išvadoje pasiūlymą atmetė. Priežastys: per trumpas laikas pasiruošti, gula didžiuliai J. Karnavičiaus "Gražinos" pastatymo reikalai (ji bus pastatyta 1967 gegužės 20 ir 21 Chicagos Operos rūmuose), staigus "Lokio" iškišimas mažintų būsimosios "Gražinos" premjeros šventės didybę. Be to, Operos choras, įsijungęs į "Lokio" pastatymo repeticijas, nebegalėtų dalyvauti dainų šventėje.

Apie Lapinsko operą spaudoje kol kas žinių dar nesimatė. Bet kai aną žinią per "Margutį" paskelbęs P. Petrutis atvyko į "Draugą", jo dar kartą paklausiau, ar "Lokys" bus statomas. Jis pakartojo, kad taip, kad D. Lapinskas gali pasikviesti ir amerikiečius choristus, o tos operos rengėjai būsią jaunimo kongreso komitetas.

Jei taip įvyks, tai neišvengiamas jėgų skaldymas ir kartu smūgis dainų šventei. Antra vertus, juk to savaitgalio programa tokia plati ir įvairi, kad tiesiog ir laikas neleis visur suspėti. Puiku būtų naująją Lapinsko operą išgirsti kada nors po "Gražinos" su savomis jėgomis. Juk jaunimo kongresas, kaip iš anksto suplanuota, ir bus užbaigtas milžiniška vokaline dalimi — dainų švente, kurioje bus gausu ne tik vyresniųjų, bet ir vaikų chorų. O dabar nei iš šio, nei iš to dar ir opera staiga įsprausta. Jauno kompozitoriaus kūrinys jaunimo kongresui tikrai didelė dovana, bet šį kartą ji pavėluota. Nežinau, kaip reikalai toliau klostysis, bet čia remiuosi tuo, ką oficialiai paskelbė "Margučio" radijo valandėlė.

Vl. Rmis

JANIS VALDINŠ BALTIJOS KONCERTE BOSTONE

Baltijos koncertų dešimtoji serija buvo uždaryta penktadienį, balandžio 1 latvių bas-baritono Janis Valdinš rečitaliu. Tai buvo įdomus ir išskirtinas vakaras. Janis Valdinš nesužavėjo savo balsu. Mažiau negu vidutinio didumo jo balsas, gana sausokas savo spalva, aukštose gaidose kiek rėžiantis, bendrai gerai apvaldytas bei išlygintas. Klausytojas, įpratęs girdėti pačius rinktiniausius balsus, tuojau nusprendžia: "bebalsis dainininkas". Bet įdomiausia, šis "bebalsis" dainininkas dainavo labai gražiai ir prasmingai, ir davė pavydėtinai gerą programą, kurią pavyzdžiu galėtų sau statyti ir didžiausios įžymybės.

Jo programą sudarė dvi dalys. Pirmoji — 50 min. trukęs Franz Šuberto dainų ciklas — "Schwanengesang" — "Gulbės giesmė", vienas jo paskutiniųjų veikalų. Antrojoje tilpo dviejų latvių kompozitorių Arnold Sturms ir Haralds Berino dainos. Tai reto skonio programa, kuri leido pajusti Šuberto kūrybos gelmes ir latviškąją kūrybą.

Šuberto ciklą sudaro labai įvairaus turinio bei nuotaikų keturiolika dainų. Tai "Liebesbotschaft" — Meilės žinia, "Kriegers Ahnung" — Kario nujautimas, "Fruehlingssensucht" — Pavasario ilgesys, "Staendchen" — Serenada, "Aufenthalt" — Sustojimas, "In der Ferne" — Tolumoje, "Abschied" — Atsisveikinimas, "Der Atlas" — Atlasas, "Ihr Bild" — Jos paveikslas, "Das Fischermaedchen" — Žvejo mergaitė, "Die Stadt" — Miestas, "Am Meer" — Pajūry, "Der Doppelgaenger" — Gyvavaizdis, "Die Taubenpost" — Karvelių paštas.

Savo išlygintu balsu Janis Valdinš jas pradėjo labai švelniu dinaminiu laipsniu, ramiai, patogiai, gilindamas kiekvienos dainos turinį, tiek muzikinį, tiek žodinį. Čia nebuvo vietos jokiems virtuoziniams efektams. Ir net populiarioji serenada praskambėjo tiek klasiškai, esu tikras, kad daugumas, kurie pažįsta Šubertą tik iš jo serenados, galėjo jos neatpažinti.

Buvo įdomu pažinti latvių kūrėjus. Arnold Sturms buvo reprezentuojamas su keturiom dainom: "Migla" — Migloje, "Majestates ierasanas" — Atvykimas, "Misterija" — Misterija, "Svetcelnieki" — Pilgrimai. Haralds Berino buvo trys dainos: "Ziemas saule" — Žiemos saulė, liaudiška, su varijacija fortepijone, "Kalna kapejs" Kalnų kopėjas, dramatinio pakilimo, "Cela jutis" — Ant kelio, elegiška, pamaldžia pabaiga pianissimo.

Jei reiktų rasti šiems kompozitoriams istorinius atitikmenis, Arnold Sturms aš rasčiau Respighi įtakos. Ir tai ne vien dėl to paties turinio Respighi dainos apie miglą, bet daugiau dėl tirštos imponuojančios harmoninės spalvos bei dažnai vartojamų ostinato tiek bosuose bei viršutiniame balse. Haralds Berino (gimęs 1906) kiek artimesnis Čaikovskio kūrybai savo plačiom šiltom kantilėnom. Bet jų kūryboje netrūksta ir modernaus elemento — dažnas harmoninis disonansas nudažo ne vieną vietą, bendros formines linijos nutolsta nuo tradicinių, nemažai vietų dinaminiams efektams. Sturms modernesnis, Berino konservatyvesnis.

Jų dainos buvo perduotos su tuo pačiu tikslumu, atitinkama charakteristika, smulkia detalizacija ir gal dar šiltesniu įsigilinimu, o tų dainų platesnis vokalinis diapazonas sudarė daugiau spalvingumo.

Koncerto akompaniatorė Ilse Sass nepaprastu tikslumu sekė kiekvieną solisto frazę. Jos skambinimas pasižymėjo tirštu spalvingumu ir buvo ryškiu faktoriu veikalam perduoti.

Visas koncertas paliko malonų įspūdį. Tai buvo muzika dėl muzikos. Interpretatorius savo kukliu balsiniu resursu, bet gilia kultūra atsidūrė antrame plane, į pirmąjį planą iškeldamas pačią muziką. Gryna muzikinė kultūra, rinktinės, nenudainuotos dainos (neišskiriant savų kompozitorių), subordinavimas muzikinim turiniui ne tik technikos, bet ir vokalinių resursų — štai interpretatoriaus idealas, kuris brandina ir savo paties ir visuomenės kultūringumą.

Priedui dainininkas davė Žilinskio "Majas" — Namie ir Bruno Skulte "Sapnų žeme"— Sapnų kraštas.

Izidorius Vasyliūnas

PRANAS J. NAUMIESTIŠKIS

(2)

LAURINČIUKAS Apseis be pazvanų. Gana tos smarvės.

MOTIEJUKAS O per tas dienas tai mums tu tikrai kvepiantis pasidarei.

LAURINČIUKAS Et, aklas kvailys, (Nueina prie dėžės)

MOTIEJUKAS Ir žmogus buvo, ir laidoti reikia.

LAURINČIUKAS Tik labai gaila puikių batų.

MOTIEJUKAS Kieno batų?

LAURINČIUKAS Gerai, kad tu aklas vakare, ir nematei koki puikūs to vyruko batai.

MOTIEJUKAS Tai jau ne bandito, bet vyruko batai?

LAURINČIUKAS Puikūs batai, užsieniniai toki, nepaprastai gražiai padaryti, palaidos, supus, ir žmonijai jokia nauda.

MOTIEJUKAS Kokiai žmonijai nauda iš negyvėlio batų?

LAURINČIUKAS Proleterijato žmonija keliasi.

MOTIEJUKAS O Lietuva miršta

LAURINČIUKAS Dar ryt anksti iš pat ryto aš tave valdžiai įskųsiu.

MOTIEJUKAS Kokiai valdžiai, ar būrliokų, ar variagų ar rusų?

LAURINČIUKAS Liaudies valdžiai.

MOTIEJUKAS Ar tu rusiškai moki?

LAURINČIUKAS Aš tik dėl to čia esu, kad rusiškai moku.

MOTIEJUKAS Už rusus tu savo kraštą išmainei.

LAURINČIUKAS Eik lauk iš čia.

MOTIEJUKAS Aš kelio nematau.

LAURINČIUKAS Visai nesvarbu, eik lauk iš čia. Tu čia nereikalingas. Tu ir aklas būdamas perdaug matai, eik.

MOTIEJUKAS (keliasi, jam ramentus paduoda LAURINČIUKAS, nuo žemės paėmęs jam užkabina tarbą ir su automatiniu ginklu jį išstumia pro didžiuosius vartus.)

LAURINČIUKAS (Prie dėžės) (Jis bando ją atidaryti, purtosi, uždengia, ir vėl grįžta)

ZIGMAS (Ateina pro mažuosius vartelius)

LAURINČIUKAS (Jį sustabdo savo ginklu) Ko tau reikia?

ZIGMAS Aš atėjau.

LAURINČIUKAS Ko tu atėjai?

ZIGMAS Aš atėjau Motiejuko parsivesti.

LAURINČIUKAS O, to durniaus. Jis pats vienas išsirioglino namo.

ZIGMAS Jisai aklas naktį.

LAURINČIUKAS Ot, pasidarė taip ir išėjo.

ZIGMAS O kuriuo keliu, aš jo pajieškočia.

LAURINČIUKAS O kas tu, toksai?

ZIGMAS Aš Zigmas. Mama mane atsiununtė.

LAURINČIUKAS Tu geras berniukas?

ZIGMAS Na, aš nežinau.

LAURINČIUKAS Tu norėjai padėti neregiui.

ZIGMAS Naje, bet gal aš eičia.

ZIGMAS O kas čia toje dėžėje?

LAURINČIUKAS Gal tu man norėtum pagalbėti?

ZIGMAS Na, aš nežinau. O kas čia padėta?

LAURINČIUKAS Tai šias dienas tu čia nebuvai?

ZIGMAS Aš buvau gimnazijoje.

LAURINČIUKAS Kada tu atsiradai?

ZIGMAS Šiandien, bulvekasiui mus paleido iš mokyklos.

LAURINČIUKAS O jeigu tu man čia dangtį palaikytum.

ZIGMAS Aš nežinau, čia lyg į karstą panašu.

LAURINČIUKAS Balvonas toks, banditas Ale jo labai geri batai. Tu man palaikyk, aš noriu tiktai jo batus.

ZIGMAS Ar jis negyvas?

LAURINČIUKAS Senai.

ZIGMAS Iš negyvo negalima. Klebonas sakė.

LAURINČIUKAS Dabar komjaunuolių laikai, visai nesvarbu klebonas. Viskas kas partijai gerai, komjaunuoliams...

ZIGMAS Aš einu jieškoti Motiejuko.

LAURINČIUKAS (Ginklu į Zigmą) Tu man turi padėti.

ZIGMAS Ponuti, tik nešauk, ponuti, tik nešauk...

LAURINČIUKAS Pakelk dangtį.

ZIGMAS Aš bijau.
LAURINČIUKAS Kelk!

ZIGMAS (Pamažu atveria dangtį) Baisiai dvokia.

LAURINČIUKAS Aukščiau.

ZIGMAS (kelia)

LAURINČIUKAS (Puolasi prie dėžės ir neilgai užtrukęs ištraukia vieną aulinį batą)

ZIGMAS (Tuojau paleidžia dangtį) Aš daugiau negaliu. Man bloga.
LAURINČIUKAS Kelk, dar vienas batas, kelk.

ZIGMAS Aš jokiu būdu daugiau...

LAURINČIUKAS Kelk, tu rupūže, kelk, nušausiu, jei nekelsi.
ZIGMAS Man negerai...

LAURINČIUKAS Pasiusi, kad ir nustipsi, visvien pakelsi. (Griebiasi vėl ginklo)

ZIGMAS (Nubėga iki paties kampo šventoriaus tvoroje) Aš negaliu. Apiplėšti numirėlį baisiausia nuodėmė.

LAURINČIUKAS Vėpla tu, daugiau nieko, jokių nuodėmių nėra. Viskas, kas komunistų partijai tarnauja, viskas yra gerai.

ZIGMAS O tenai numiręs žmogus.

LAURINČIUKAS Koks tenai žmogus, tai banditas, jis prieš tarybinę Lietuvą kovojo.

ZIGMAS Ar jisai tas, kuris norėjo Lietuvai laisvės?

LAURINČIUKAS Žioply tu smaguriuotas, jisai, kuris prieš liaudį kovojo, jis niekam nevertas, jis supuvęs.

(Bus daugiau)

Ruoškimės jaunimo stovyklom

Pagal neoficialų suskaičiavimą, jaunimo metais turėtų vykti apie 40 lietuvių jaunimo vasaros stovyklų: Kanadoje (apie 10), Jungt. Amerikos Valstybėse (apie 25) ir kituose laisvojo pasaulio kraštuose. Galima sakyti, kad šalia šeimos stovykloje daugiausia ilgesniam laikui (negu lituanistinėje mokykloje ar organizacijos sueigoje) išgyvenama lietuviškoji bendruomenė, lietuvių kultūra, įgyjami asmeniniai ir tautiniai siekimai Lietuvos atžvilgiu.

Stovyklauja nemažas skaičius įvairose vietovėse. Bet sakoma, kad stovyklautų du kart tiek, jeigu stovyklaują ir stovyklom besidomį sugebėtų įtraukti šeimas, kurios yra atitolusios, neturtingos, toli gyvenančios, neturinčios žinių apie stovyklų laiką, programas, tikslus, vietoves. Norį tokių žinių gauti gali kreiptis į Jūratę Veblaitytę, 982 Townley Ave., Union, New Jersey, 07083, kuri ruošia brožiūrėlę apie jaunimo stovyklas.

Stovyklas rengia 14 įstaigų bei organizacijų: Lietuvių Skautų Sąjunga (12), Lietuvių Jūrų Skautija (6), Moksleivių Ateitininkų Sąjunga (6), Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserys (3), Tėvai Pranciškonai, Tėvai Marijonai, Šv. Jono parapija (Toronte), Aušros sporto klubas (Toronte), Lietuvos Vyčiai, Lietuvių Bendruomenė. Rengėjai irgi ruošiasi stovyklom, iš anksto planuodami programas, tobulindami stovyklavietes, įtraukdami vadovus. Šiais jaunimo metais jaučiamas reikalais ir bendrai pasitarti. Gegužės 14-15 Toronte kviečiamas lietuvių jaunimo vasaros stovyklų rengėjų ir vadovų pasitarimas (kreiptis į Dalią Skrinskaitę, 25 Glenholme Ave., Toronto 4, Ontario Canada).

Yra stovyklų, kurios jaučia vadovų trūkumą, yra ir vietovių, kuriose nė viena organizacija nepajėgia suruošti vasaros stovyklos. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės stovyklų skyrius, bendradarbiaudamas su JAV Lietuvių Studentų Sąjunga, stengiasi šiais metais pradėti stovyklų vadovų talką, kurios nariai užpildytų šias spragas. Ieškodama studentų ir kitų, kurie vasarą prastovyklautų už užmokestį įvairiose stovyklose, prisidėdami sava specialybe (laužavedyba, lituanistika, sportu, taut. šokiais, žaidimais ir kt.). Šiuo reikalu kreiptis į Gediminą Naujokaitį, 243 Monroe Ave., Union, New Jersey 07661. Stovyklos šiais metais turėtų būti dar įdomesnės, nes daug kur stovyklaus iš 18 kitų kraštų svečiai, atvykę į jaunimo kongresą.

A.S.

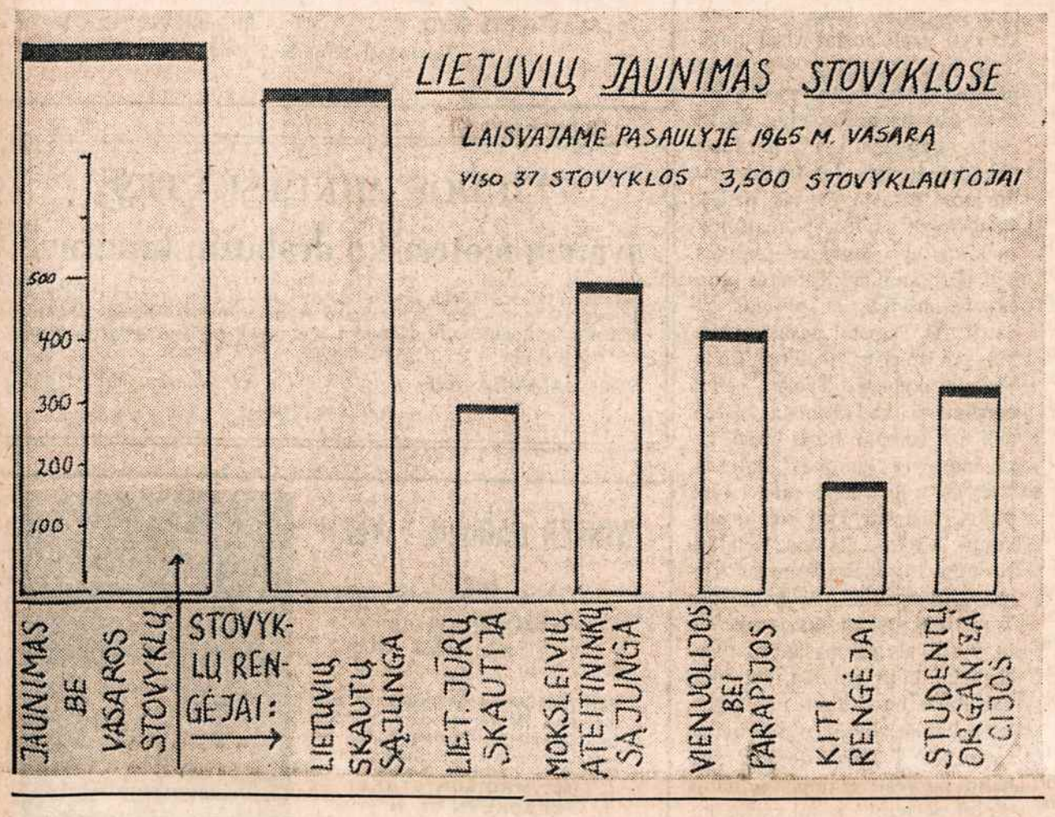

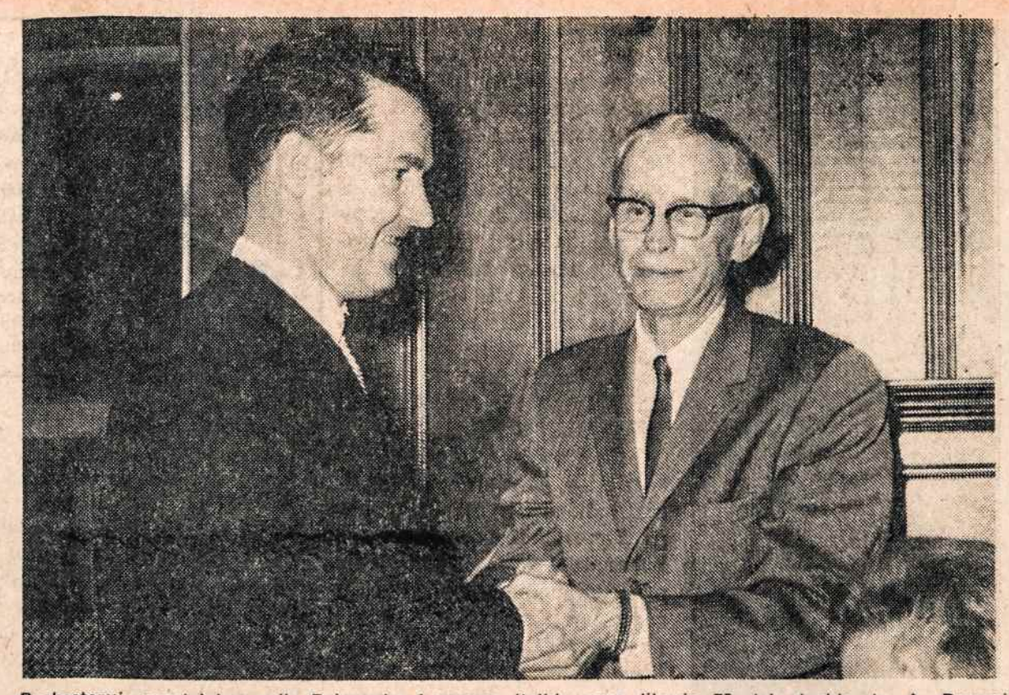
Rochesteryje pensininkas pulk. Reimundas Lormanas įteikia savo likusią 75 dol. duoklę dr. A. Razmai, Lietuvių Fondo pirmininkui. Nuotr. J. Karklio.

IR PENSININKAI ĮSTOJO Į LIETUVIŲ FONDĄ

ROCHESTER, N.Y.

Lietuvių Fondo vakarienė

Jonas Juška, senesnės kartos lietuvis, buvo Petrapily besiorganizuojančio Lietuvos konsulato pirmasis tarnautojas. Dabar jis ir jo žmona Ona, yra aktyvūs L. Fondo nariai. Kovo 19 Lietuvių Fondo narių ir svečių vakarienėje, atsakydamas į klausimą, kodėl Rochesterio lietuviai pirmieji taip gausiai stojo į Fondą, J. Juška atsakė, kad tai gražus palikimas bei nuopelnas buvusio klebono **kun. Jono Bakšio.** Jis karštomis patriotinėmis kalbomis ragino parapiečius dosniai remti lietuviškus reikalus. Ir dabartinis klebonas, **kun. Pranas Valiukevičius,** čia gimęs ir augęs, pasisavino pirmojo klebono tradicijas: jis stojo nariu į L. Fondą su 750 dol. įnašu, kartu vadovauja visam vajui.

Rochesterio lietuviai pirmieji parėmė L.F. idėją, suaukota apie 12,000 dol., L.B. apylinkė įstojo nariu su 1000 dol. įnašu.

Vakarienę savo atsilankymu pagerbė L.F. steigėjas ir pirmininkas **dr. Antanas Razma,** kuris pasidžiaugė Rochesterio lietuvių dosnumu ir pareiškė, kad milijono dolerių fondas — tai tik laiko klausimas.

Ir šioje vakarienėje dalyvavę pensininkai pirmieji arba įstojo nariais, arba padidino savo įnašus: Juzė Lenavičienė, Juozas ir Bronė Batisai, pulk. R. Liormanas, Ona Pranckūnaitė, Marcelė Valikonis, o Sofija ir Kl. Baltušiai savo įnašą padidino antru šimtu dolerių. Prof. dr. A. Klimo sūnus Tadas jau baigiąs taupyti, kad galėtų tapti pilnu L. Fondo nariu.

Vakarienę atidarė dabartinis L. Fondo reikalų vedėjas Br. Krokys, maldą už mirusius Fondo narius sukalbėjo pirmininkas, klb. kun. Pranas Valiukevičius, vakarienei vadovavo profesorius dr. A. Klimas.

Vakarienėje buvo prisiminti ir mirusieji L. Fondo nariai: Obalis, Mykolas Ventys, kuris prieš pat mirtį, pasikvietęs rašytoją Jurgį Jankų ir apyl. pirmininką K. Sabalį, paprašė priimti nariu su 1,000 dol. įnašu ir, jam mirus, jį atstovauti pavedė Rochesterio Liet. B-nės Valdybą. Tai buvo senosios kartos labai veiklus ir susipratęs lietuvis patriotas. Vakarienėje Buffalo lietuvius atstovavo prof. dr. A. Musteikis ir R. Masiulioniai.

sb.

—•—

— Šv. Jurgio lietuvių kat. parapijos apyskaitoje pranešama, kad 1965 būta pajamų 46,855.04 dol. ir išlaidų 38,877 dol. Sausio 1 likutis grynais pinigais ir stakais — 7,978.04 dol. Stambesnės įplaukos: 24,486.80 dol. įvairios parapijiečių aukos; kitos bažnytinės aukos, misijos ir kt. — 1,076.57 dol.; Bingo žaidimai ir procentai — 9,664.88 dol.; vyskupijos reikalam surinkta 1,959.25 dol. Stambesnės išlaidos: parapijos — 14,888.67 dol.; bažnyčios— 5,659.30 dol.; mokyklos ir salės —7,059.99 dol.; klebonijos— 5,576.47 dol.; vienuolyno — 1,027.56 dol. ir kt.

IŠ VISUR

— ALRK Vargonininkų Sąjungos centro valdybos posėdyje, Chicagoje nutarta įgalioti valdybos vicepirmininką V. Mamaitį rūpintis visais organizaciniais reikalais, rengiant Varg. Sąj. seimą Washingtone. Todėl visų vargonininkų, kurie nori dalyvauti rugsėjo 3-5 d. seime, prašoma užsiregistruoti pas V. Mamaitį (adresas: 209 Clark Pl., Elizabeth, N.J., 07206), nurodant kada ketina atvykti ir kiek laiko nakvos. **J. Bertulis,** ALRK Varg. Sąj. Sekretorius.

— Dainų šventės programoje įvyko mažas pakeitimas. Vietoj J. Bertulio "Broliai" bus dainuojama to paties autoriaus "Tau brangi Tėvyne" (žodžiai St. Džiugo).

— Buvę Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti Komiteto koordinatoriai, kurių globoje yra po lapkričio 13 manifestacijos susidaręs pinigų likutis, savo paskutiniame posėdy nutarė dalį to likučio paskirstyti sekančiai: jaunimo kongreso rengimo komitetui 1000 dol., rezoliucijoms remti komitetui 1000 dol. ir Lituanus žurnalui 1000 dol.

— Lietuvės plaukikės sėkmingai pasirodė visoje Kanadoje praėjusį savaitgalį tuo pačiu laiku pravestose "Operation Mexico" plaukimo pirmenybėse. A. Kučinskaitė 50 jardų rungtyje išsikovojo I vietą Ontario provincijoj ir II vietą visoj Kanadoj; J. Glanertaitė — 100 jardų laisvu stilium rungtyje— I v. Ontario prov. ir IV v. Kanadoj. "Operation Mexilo" pirmenybių tikslas — atrinkti geriausius plaukikus būsimai Olimpijadai.

— Lietuvių Studentų Sąjungos nauja centro valdyba pasiskirstė pareigomis sekančiai: pirm. — Kęstutis Paulius Žygas; vicepirmininkai — Bostone Antanas Saulaitis, S.J., New Yorke Petras Vainius, Clevelande Rimas Gulbinas, Chicagoje Algis Rukšėnas; ižd. — Kazys Snieška; sekret. — Stasys Rastonis. Lietuvių Studentų Sąjungos reikalais kreipiamasi į centro valdybą šiuo adresu: Kęstutis P. Žygas, Robinson Hall, Graduate School of Design, Harvard University, Cambridge, Mass.

— Fotografų kursai pradėti jaunimo namuose Chicagoje balandžio 15. Kursus surengė Žurnalistų sąjungos Chicagos skyriaus valdyba. Pirmą paskaitą skaitė teis. Vytautas Račkauskas. Kursuose teoretinių paskaitų bus apie 10. Po to bus praktikos darbai fotografavime ir laboratorijoje.

— Pasaulio Lietuvių archyvui reikalingos knygos: A. Kaupo "Amerikos lietuvių mokyklos" (1914 m.) ir T. Žilinsko "Amerikos Lietuviai" (1913 m.). Šias knygas turinčius prašoma jas paskolinti ar padovanoti. Archyvo adresas: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Illinois, 60636.

PIRMASIS PAVASARIO KONCERTAS PHILADELPHIJOJ

Atvelykio šeštadienį, balandžio 16, Priladelphijos lietuviška visuomenė turėjo ne tik gražų pavasario vakarą, bet ir gražų, ne eilinio lygio, pirmąjį pavasario koncertą, kurį suruošė vietos ateitininkai.

Programai atlikti buvo pakviesti jaunieji menininkai: solistė **Aušra Vedeckaitė iš Bostono ir baleto solistai Violeta Karosaitė ir Jaunutis Puodžiūnas iš Chicagos.**

Koncertą pradėjo solistė Aušra Vedeckaitė. Per keturis išėjimus ji padainavo aštuonius dalykus, iš kurių keturi buvo lietuvių kompozitorių kūriniai. Tai mielas ir solistei garbę darantis žestas.

Aušra Vedeckaitė jauna, dar bręstanti vokalinė pajėga.

Turi malonu lyrinį sopraną su kolaratūros atspalviu ir balso apvaldyme jau gerokai pažengusi pirmyn, nors dar stipriai jaučiamas nedrąsumas perėjimuose ir forte. Turėtų taip pat atkreipti rimtą dėmesį ir į vaidybinę pusę: žestą, žvilgsnį, judesį.

Jaunoji solistė Aušra Vedeckaitė publikos buvo labai šiltai priimta, gausiais aplodismentais apdovanota ir bisui išprašyta.

Tenka tik jai palinkėti rūpestingu ir ištvermingu darbu siekti meninių aukštumų, o tam davinių tikrai ji turi.

Baleto solistai Violeta Karosaitė ir Jaunutis Puodžiūnas pašoko keturis šokius — visi duetai.

Pradėjo šokiu Camello, toliau ėjo Rapsodija, Kas bernelio sumislyta — parodija ir užbaigė Lietuviška idile pagal Hofmeklerio lietuviškų dainų popuri muziką.

Su pirmu išėjimu abu šokėjai užsirekomendavo kaip profesinio lygio menininkai: plastiškas judesys, drąsus ir tikslus žingsnis, gana lengvas šuolis, figūriniai judesiai išlyginti. Gal tik tie taškai, kuriuose daugiau akrobatiško elemento, nebuvo pilnai sukontroliuoti. Vaidybinė pusė lygiaverčiai įsijungė į šokio temą ir sudarė gana įtikinančią visumą.

Tenka su džiaugsmu atskirai staptelti tiek ketvirtu šokiu— Lietuviška idile.

Tai jų pačių kūrinys, pritaikintas Hofmeklerio lietuviškų dainų popuri muzikos minčiai. Ir reikia pasakyti, kad šokis, judesys, vaidyba pilnai atitiko muzikos minčiai: tai paskęsdamas meilės lyrikoj, tai prasiveržd amas audringu džiaugsmu ar išdykaujančia vylione ir vėl grįždamas į ramią idiliškąnuotaiką.

Už šį kūrinį-šokį jiem priklauso nuoširdi padėka ir tenka tik palinkėti sėkmės tolimesniam kultūriniam-meniniam darbe.

Šio vakaro pranešėja buvo Terėsė Gečienė, kuri trumpu, bet įdomiu sakiniu škicavo visą programą, ir tai jai puikiai sekėsi.

Aušrai Vedeckaitei ir Violetai Karosaitei buvo įteikta po raudonų rožių puokštę.

Koncertas baigėsi. Į sceną išėjo visi programos dalyviai, o publika griausmingais aplodismentais jiems dėkojo. Tai liudijo, kad menininkai pasiekė žiūrovų širdis.

Tai buvo pirmas šio pavasario koncertas ir graži kultūrinė dovana lietuvių visuomenei. Galime būti tikri, kad panašios vertės dovanų lietuviška visuomene visad gausiai susirinks pasiimti.

Jaunimo metų pavasaris. Jaunimas programą išpildė, jaunimo pilna salė net su svečiais iš Washingtono, Baltimorės ir New Yorko apylinkių.

Ir visa tai sudarė jaukią malonią nuotaiką, kuri lydėjo visą pramoginę dalį.

Šio koncerto surengimo darbo naštą daugiausiai pajuto Philadelphijos ateitininkų pirm. Juozas Gaila, kuris nei laiko, nei triūso negailėjo, kad tik koncertas pavyktų. Koncertas pavyko ir jam priklauso nuoširdus padėkos žodis.

A.G.

—•—

Žilvino šokėjai TV programoje šoka lenciūgėlį. Pixanne vaikų programos žiūrovai matys juos gegužės 10 d., 9 val. rytą 10 kanale. Toje pat programoje Pixanne lietuviškai dainuoja "Linksmumas eina per girias, paukšteliai kelia vestuves". Gegužės 15 d. 2 val. dieną, žilviniečiai šoks Convention Hall, Folk Fair ruošiamoje programoje.

Parengimų kalendorius gegužės mėnesiui.

Gegužės 1 d., 3:30 val. popiet Lietuvių Banke (202 N. Broad St.) Balfo metinis susirinkimas.

7 d. L. Muzikinio Klubo salėje, 2715 E. Allegheny Ave., L. Bendruomenės Balso pavasarinis parengimas — vakaras.

8 d. po pamaldų, Motinos dienos minėjimas. Rengia — šeštadieninė mokykla, šv. Andriejaus parapijos salėje.

14 d., 7:30 val. vak. Moyamensing — Neptune salėje, L. Tautinio Ansamblio pavasarinis koncertas.

28 d. Philadelphijos jaunimo metų komiteto parengimas Mc Callister salėje, 1811 Spring Garden St.

K.Č.

Philadelphijos ateitininkų koncerte programą išpildė iš k. į d. pianistas Marco Franeze, solistė Aušra Vedeckaitė ir baletininkai — Violeta Karosaitė ir Jaunutis Puodžiūnas. Nuotr. K. Čikoto.

HARTFORD, CONN.

Ramovėnų vakarienė buvo balandžio 16 L.A.P. klubo salėje. Vakarienę pradėjo skyriaus pirmininkas Vaclovas Nenortas. Po vakarienės buvo šokiai. Grojo Ed. Radionovo orkestras.

"Tėvynės garsų" vakarienė-balius bus balandžio 30, 7:30 v. v. A.L.P. klubo salėje. Bus paminėta dešimties metų sukaktis. Šokiams groja Ed. Radionovo orkestras. Įėjimas 2.50 dol.

Lituanistinės mokyklos vakaras bus gegužės 1 d. 3.30 v. popiet L.A.P. klubo salėje. Bostono Lietuvių Dramos sambūris suvaidins L. Fordo trijų veiksmų pjesę "Brandos atestatą". Režisuoja akt. A. Gustaitienė. Dainuos J. Gaidelio vedamo choro moterų balsai. Visi Hartfordo ir apylinkės lietuviai kviečiami dalyvauti ir paremti lituanistinę mokyklą.

L.A.P. klubo įstatai rengiamasi pakeisti. Sudaryta komisija, kuri savo darbą baigs birželio pradžioje ir to mėnesio susirinkime visi bus supažindinti su naujais pakeitimais.

Susirinkimų dieną pakeista. Pagal įstatus klubo narių mėnesiniai susirinkimai šaukiami pirmadienio vakare 7 v. Žiemos metu jie atkeliami į sekmadienio popietę. Dabar nuo gegužės mėn. susirinkimai jau bus pirmadieniais. Kitas klubo narių susirinkimas bus gegužės 16, pirmadienį, 7 v.v. klubo patalpose.

Didžiosios salės scenos dekoracijos buvo jau nusidėvėjusios, tad pradėta remontuoti scena. Scenos remontam reikės išleisti apie 1000 dol.

J. Bernotas

PUTNAMO SESELIŲ RĖMĖJŲ ŠVENTĖ HARTFORDE

Labdaros pietų rengėjai po kruopštaus darbo balandžio 17 lengvai atsikvėpė, kai į puikų America viešbutį prisirinko apie 300 seselių rėmėjų. Didžiumą sudarė lietuviai. Tos vietos, kurias atsisakė užimti kviestieji lietuviai ir net asmeniškai seselių prašyti, neliko tuščios. Jas užpildė kitataučiai, įvertindami labdarybės idėją ir seserų darbą. Buvo susirinkę jaunimo ir iki 80-90 metų. Pietų kaina buvo 50 dol. Tokią sumą sumokėti ne visiem buvo lengva. Tai buvo auka, auka Matulaičio namų statybai.

Pietų dalyviai pirmiausiai susirinko į poilsio salę kokteiliui. Paskui perėjo į pietų salę. Pietų rengimo komiteto vadovė N. Gailiūnienė paprašė Hartfordo kleboną kun. J. Matutį sukalbėti invokaciją. Taip pat pasveikino rengimo komiteto pirmininkė Šimkienė ir tolimesnį programos vadovavimą pavedė teisėjui F. Mončiui. Po jo trumpos ir linksmos įžangos ir valdžios atstovų pristatymo sveikino prel. P. Juras, seselių rėmėjų centro komiteto pirmininkas.

Gubernatoriaus John Dempsey sveikinimą perdavė pulkn. Edward O'Meara.

Meninę programą atliko solistė Zuzana Griškaitė ir muz. prof. Vytautas Marijošius. Po koncertinės dalies ilgesnę kalbą pasakė prel. J. Balkūnas. Kalbėdamas lietuviškai, jis lietė tik Matulaičio namų statybą, angliškai gi nupasakojo visą vienuolijos istoriją.

Motinėlė Augusta visiem nuoširdžiai padėkojo. Anglų kalba padėkojo motina Aloyza. Pietūs baigti malda.

Pietų rengėjai atliko gražų labdaros darbą, nes Matulaičio namų statybai — senelių poilsio namam dar reikia daug ir labai daug pinigų. Laukiama kiekvieno auka.

P.K.

Virginija Vasiliauskaitė dainuoja jaunųjų talentų vakare balandžio 16 Newarke. Akomponuoja Jūratė Veblaitytė. Vakarą surengė Lietuvių Bendruomenės apygarda. Nuotr. V. Maželio

MADŲ PASAULIS

ŠIO PAVASARIO DRABUŽIAI

ROMUALDA BURAGAITĖ ŠIDLAUSKIENĖ

Pasakysiu jums naujieną
Jog ateis toki laikai —
Vaikai rengsis kaip suaugę
O suaugę kaip vaikai.

Givenchy pavadino "Infanta" vieną iš naujausių šukuosenų. Plaukai perskirti per viduri, suimti virš ausų ir kaspinėliais surišti. Savaime aišku, kaspinėliai buvo iš tos pat medžiagos kaip suknia. Bendrai vakarui daug buvo rodoma labai paprastai, galima sakyti, vaikiškai pasiūtų suknelių. Mėnuliui patekėjus dėvima trumpos, plačios ar plačioms nugaroms suknelės. Ilgų suknių pavasariui visada mažiau rodoma, jos yra per juosmenį nedurtos, į apačią eina platyn, kaip raidė A. Ilgos siauros dar vis madoj. Tebenaudojama daug blizgučių.

Jau praeitą rudenį pasirodė decollete vakarinės suknios. Pečius dengė tik petnešėlės, nugaros buvo nuogos. Šį pavasarį decollete pastiprėjo. Atrodo, kad modistai, paėmę žirkles į rankas, pamiršo jas padėti. Paryžiui pasirodė nuogos rankos, pečiai, kaklas, juosmuo, šonai ir net klubai. Ši atidengta išvaizda atsiekiama dviem būdais: rūbo kirpimu, kaip kad darė Cardin, Ungaro, St. Laurent, Dior ir kiti, arba naudojant permatomas medžiagas ir įvairius mezginius (St. Laurent). Po permatomomis sukniomis dėvima kūno spalvos apatinis, kas gali prigyti Amerikoj, arba kūno spalvos aptemptas kostiumas nuo kojų ligi kaklo. Kaip kurie Amerikos modistai pasisakė prieš tokius rūbus, bet vis dėlto, nenorėdami atsilikti nuo Paryžiaus, šiam rudeniui ruošia panašias atviras ar permatomas suknias.

Vakarinės pižamos dar labai madoj. Jos yra siuvamos iš balinių medžiagų išvien arba kelnės ir palaidinė atskirai. Gali būti plačios, turkiškos ar siauros su prakirptais permatomais sijonais ant viršaus. Italas Emilio Pucci turėjo gražių šios rūšies vakarinių apdarų. Amerikoj Louis Estevez gamino vienas iš gražiausių pižamų. Balinės pižamos plačiai paplito Californijoj ir Floridoj. Sakoma, jei ant pakvietimo pažymėta "pižama", nei viena iš damų nedrįstų ateiti į balių su vakarine suknia. Su balinėm pižamom, kaip ir su sukniom, dėvima brangenybės, vakariniai rankinukai ir t.t.

Reta iš mūsų gali tikėtis rasti po eglute šiais metais 18 kt. rankinuką su smaragdų inicialais, tačiau, kadangi mes kalbame apie visa kas madoj, įdomumo dėlei paminėsime. Auksiniai, vakariniai rankinukai labai madoj. Viena iš elegantiškiausių moterų New Yorke, ponia Paley, turi krepšelio pavidalo rankinuką, pintą iš aukso vieleliu. Jacqueline Kennedy naujausias rankinukas deimantais nusagstytas. Fordų damos turi po kelis — graviruotų, su akmenimis ar tik paprastų auksinių. Kokį beįsigysite, visoks bus madoj, tik reikia, kad būtų bent 14 kt. (Auksuoti rankinukai nemadoj.)

Labai neelegantiškai atrodo odiniai — auksiniai ar sidabriniai batukai. Jie per dažnai būna žemos kokybės, stangrūs, nelinksta drauge su koja, todėl primena medines klumpes. Jei reikia metalo spalvos batukų, pirkite medžiaginius kaip lame, brokado ar gelsvo satino. Su balinėm sukniom, ilgom ar trumpom, visada geriau derinasi bet koki medžiaginiai batukai, negu odiniai.

Ateina į madą įvairios kailinės liemenės, ar šiaip švarkeliai be rankovių. Jų ilgis yra įvairus, gali būti nuo bolero ligi žemės. Ponia Kennedienė pasirodė su tokia šermounėlių liemene jau praeitais metais rugpiūčio gale.

Štai keletas elegancijos taisyklių, susijusių su vakarine apranga. Saulei nusileidus moterys laikrodėlių nedėvi. Jei jis yra būtinas (sakysime, tiesiai iš teatro turime skubėti į lėktuvą), laikrodėlis turi būti apdengtas, kad atrodytų kaip apyrankė. Jei tai yra neįmanoma, laikykit laikrodėlį rankinuky. Su pirštinėm, kokio ilgio jos bebūtų, nieko nevalgoma ir negeriama. Todėl, sėdant už valgiais apkrauto stalo, pirštinatės turi būti numautos. Kadangi išėjo iš mados rankų bučiavimas, išėjo iš mados ir pirštinių nusimovimas sveikinantis. Prancūzai sako, jog dama niekados nenusimauna pirštinės sveikintis, ir nėra reikalo už tai atsiprašinėti. Pirštinės nusimaunamos tik tada, kai tenka sveikintis, dėvint suteptas ar šlapias daržininkystės, jodinėjimo ar slidinėjimo pirštines. Pažymėtina, kad dėmesio taškas turi būti tik vienas. Jei suknia yra ištaiginga, jai reikia mažiau papuošalų, pav. tik apyrankės ir auskarų. Jei suknia yra kukli ir nepatraukianti dėmesio, su ja galima dėvėti daugiau papuošalu. Neperkraukim save papuošalais, nes tai parodytų tiktai storą piniginę ir pasigailėjimo vertą skonį.

Nesibijokime "egzotiškų" rūbų, jei jie tinka mūsų tipui, vietai ir laikui. Dažnai tai, kas neprityrusiom akim atrodo "egzotiška" vienu metu, kitam sezonui atėjus virsta kasdienybe. Atminkime ką kalbėjome apie išpūstas šukuosenas, porai metų praslinkus mes visos šiaušėme plaukus kaip kuri išmanėm. Tas pat atsitiko ir su smailiais batais.

Mada yra vienintėlis tironas, prieš kurį moderni civilizacija nesiėmė ginklo. Ji visada buvo ir bus despotiškas diktatorius, jos jėga paiusime kiekvienam pasaulio kampely, kur rasime plakančią moters širdį.

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu:

Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221

Prašau pratęsti prenumeratą 1966 metams.

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

DARBININKAS naujiem skaitytojam pirmuosius metus tik $5.00. Visi kiti skaitytojai, kur begyventų, moka $7.00.

Siunčiu už prenumeratą $ ....., aukų $ ..... Viso $ .....

..... (Data) ..... (Parašas)

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. M. ŠVEIKAUSKIENĖ sutiko šiame laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojam. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųstini jos adresu: Mrs. M. Šveikauskas, Attorney at Law, 8 Belgrade Avenue, Roslindale, Boston, Mass. 02131.

ASMENINIŲ INDĖLIŲ NESKLANDUMAI

Klausimas

Esame "Darbininko" skaitytojai ir visuomet su dideliu įdomumu perskaitome Tamstos patarimus. Nors laikraštis ir išrašomas mano vyro vardu, manau, kad Tamsta neatsisakysi man padėti.

Mudu su vyru pirkome namus 1951. Namai buvo abiejų vardu. Vyras mokėjo "mortgage" ir mokesčius (real estate taxes), bet aš taip pat dirbau ir dar tebedirbu, išleisdama beveik visą savo algą šeimai išlaikyti. Į banką man neteko pinigų dėti, nes savaitės gale pasirodo, kad pinigų kaip ir nelieka. Maistas brangus, visokios nelauktos išlaidos, o kartais reikia ir vieną kitą rūbą nupirkti vaikams ar sau. 1965 lapkričio mėnesį mums pasitaikė proga parduoti tuos namus (trijų šeimų) už labai gerą kainą ir mes nutarėme juos parduoti ir nusipirkti vienos šeimos namus. Pirkėjas sutiko mums leisti tuose namuose gyventi (mokant jam nuomą) tol, kol susirasime tinkamus namus. Kai mūsų namas buvo parduotas, aš pasirašiau ten, kur man buvo nurodyta pasirašyti. Angliškai beveik nesuprantu; mano vyras kiek geriau susigaudo, bet ir tai neperdaugiausiai. Nutarėme pinigus kol kas padėti į banką, kol namus susirasime. Atsitiktinai sužinojau, kad pinigai įdėti į banką tik vyro vardu. Kai aš jo klausiau, kodėl taip padaręs, jis man sakė: koks čia skirtumas, taip paprasčiau ir geriau, vistiek tuoj reikės juos išimti, kai pirksime naujus namus. Čia turiu pridurti, kad mano vyras buvo našlys, kai mes apsivedėme ir turi vieną dukterį ir vieną sūnų iš pirmos žmonos. Jie dažnai aplanko, nors abudu jau vedę ir gyvena skyrium. Paskutiniu laiku jie pas mus lankosi dažniau negu paprastai ir, man staigiai užėjus į kambarį, vis matau, kad jie šnibždasi su savo tėvu. Man užėjus, tuoj nutraukia kalbas. Dabar turiu didelį rūpestį: juk jeigu pinigai yra vieno vyro vardu, jis gali juos vienas ir išimti ir visus arba dalį atiduoti savo vaikams. Be to, man yra kiek įtartina, kad kiek mes tų namų žiūrėjome, vis vyras sako, kad netinkami ir nesiryžta pirkti. Bijau perdaug jį pykinti apie tuos pinigus. Kai tik apie tuos pinigus užsimenu, jis supyksta. Kas man daryti?

Susirūpinusi žmona,
New York valstija

—o—

Atsakymas

Tamsta visai teisingai samprotauji. Vyras kiekvienu momentu gali išimti jo vardu banke esamus pinigus. Pagal įstatymus pinigai, gauti už namus, kurie buvo abiejų vardu, priklauso abiem. Pirkėjo čekis, tikriausiai buvo išrašytas abiejų savininkų vardu ir, be abejo, Tamstos vyras privalėjo turėti Tamstos parašą (Indorsement) kitoj čekio pusėj. Tačiau kai tik Tamsta pasirašei čekį, tas čekis pavirto "grynais pinigais" ir vyras galėjo su juo elgtis pagal savo nuožiūrą. Neturiu jokios abejonės, kad "pusė pinigų" priklauso Tamstai, nes tie pinigai buvo gauti už namus, kurie buvo bendroj Tamstų nuosavybėj (joint ownership). Kol pinigai dar tebėra vyro "kontrolėje" ir juos dar galima "atskirti" (identify) nuo kitų jo turimų pinigų, nebūtų sunku gauti teismo sprendimą, kad pinigai, nors ir padėti bankan jo vieno vardu, yra jūsų (vyro ir Tamstos) bendra nuosavybė. Tačiau jei pinigai, arba jų dalis būtų atiduoti kitam asmeniui, tada būtų sunkiau, o greičiausiai visai negalima, juos atgauti; ypatingai jei pinigus gavęs asmuo galėtų įrodyti, kad jis nežino, jog tie pinigai buvo gauti už parduotą "bendrą turtą". Jei tie pinigai, kuriuos Tamstos vyras padėjo savo vardu, būtų "sumaišomi" su kitais vyro turimais pinigais, irgi būtų sunkiau Tamstos 'nuosavybę' įrodyti ir pinigus atgauti. Aš Tamstai pasakiau, kokia yra teisiška padėtis Tamstos aplinkybėse. Tačiau reikia neužmiršti, kad Tamsta kartais gali be reikalo įtarti savo vyrą, nes yra galimas dalykas, kad jis nuoširdžiai mano tuos pinigus išleisti kitų namų pirkimui. Viskas, žinoma, priklauso nuo to, kiek Tamstos vienas kitu pasitikite ir kokie yra Tamstų santykiai. Geriausia būtų vyrui atvirai pasakyti, kad Tamstai būtų ramiau, jei pinigai, kurie buvo gauti už namus, būtų banke abiejų, o ne vien jo vardu. Yra labai lengva sąskaitą pervesti į taip vadinamą "joint account" ir tai nieko nekainuoja.

NAUJOS PLOKŠTELĖS

Lietuviškų šokių muzika. Orkestrui palydint įgrotos 6 polkos, 4 valsai. Lietuviškas pupuri ir paskutinis kaukių balius. Kaina 4 dol.

Lietuvių dainos ir šokiai Nr. 2. Okupuotos Lietuvos ansamblio bei orkestro įgrotos 5 polkos, 4 valsai ir 5 lietuviškos liaudies dainos. Kaina 4.50 dol. Stereo 5.50 dol.

Dainos. Sol. A. Stempužienės 25 liet. liaudies ir lietuvių kompozitorių muzikos kūriniai, palydimi simfonijos orkestro, diriguojant D. Lapinskui. Kaina 6 dol. Stereo 7 dol.

Lietuvos aidai — K. Daubaro akordeonu įgrota nauja plokštelė — 16 lietuviškų šokių bei polkų, kaina 4 dol.

Dainos. Sol. B. Valterienės įdainuotos 8 lietuvių kompozitorių ir 7 klasinės dainos. Išleista Anglijoje. Kaina 5 dol.

Persiuntimui paštu JAV pridedama 50 centų. Kanadon 1 dol. Kreiptis: Darbininkas Adm. 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

Gegužės mėnuo

Marijos gražusis mėnuo, pasipuošęs pavasario gėlėmis, papuoš jūsų dvasią gaivias minties žiedais, jeigu kasdien paskaitysite po skyrelį iš T. Kornelijaus Bučmio, O.F.M. "GEGUŽĖS MĖNUO"

Knygelė kainuoja tik vieną dolerį. DARBININKO administracija mielai prisiųs, jei tik parašysite užsakymą adresu: 910 Willoughby Avenue, Brooklyn, N. Y. 11221.

— **Pratville, Ala.,** policija suėmė 35 negrus, kurie susėdę netoli baptistų bažnyčios dainavo "laisvės dainas" taip garsiai, kad bažnyčioje trukdė pamaldas. Policijos raginami dainuoti tyliau neklausė. Aiškino, kad jie tikisi, jog išėję iš bažnyčios maldininkai taip pat prisidės prie jų.

Smegenų plovimas. Vienoje pietinių Jungt. Amerikos Valstybių įmonėje pastatytos naujos elektroninės smegenys, kurios turi parinkti įmonės darbininkus. Pasirodė, kad tos smegenys išskiria negrus. Turėjo įsikišti aukštesnė valdžia ir išplauti to roboto smegenis nuo antirasistinių nusiteikimų.

New Yorke išrastas aparatas, vadinamas termografas, kuris padeda tiksliai susekti vėžio ligos ženklus krūtyse pagal temperatūrą. Pereitais metais nuo šios ligos mirė 27,000 moterų Amerikoje.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA
Silver Bell Baking Co.
Lietuviška ir eurapietiška duona ir pyragai Šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai
DALIA ir ALBERTAS RADŽIŪNAS, sav.
36-38-40 STAGG STREET BROOKLYN, N. Y. 11206
Telefonas STagg 2-5938

REPUBLIC Liquor Store, Inc.
322 Union Avenue, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas EV 7-2089
JUOZAS BRUŽINSKAS, vedėjas
Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų šventėms bei kitokioms progoms

JUOZO ir IZABELĖS MISIŪNŲ
RAY'S LIQUOR STORE
Galima gauti įvairiausios rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų . . . Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno.
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y
Telefonas: VIrginia 3-3544

LIUDOS MIKULSKYTĖS
įvairių moteriškų drabužių krautuvė
Krautuvėje yra didelis įvairių gatavų moteriškų drabužių pasirinkimas: išeiginės - balinės bei darbo suknelės, megstukai, apatinukai, bliuskutės, kojinės. Čia gaunama siuntiniams gatavi moteriški drabužiai, pritaikinti įvairioms progoms ir dydžiui.
95-04 JAMAICA AVE. Woodhaven, N.Y. 11421
— Tel. 849-7240 —

WINTER GARDEN TAVERN Inc.
VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas
Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.
1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y
(Ridgewood)
Tel. EVergreen 2-6440

LITAS Investing Co. Inc.
kviečia
Pirkti akcijas su garantuotu dividendu ir augančia verte
Taupyti — atidarant sąskaitą (ligi 5½%)
Skolintis automašinoms, namu remontui, akcijų pirkimui
Dėl prospekto ir kitais reikalais:
V. VEBELIŪNAS, 100-21 89th Ave., Richmond Hill N.Y.; HI 1-6799
Darbo valandos: šiokiadieniais 6-9 val. vak.; šeštadieniais 9-4 val.
CHICAGO, ILL.: 6775 So. Western Ave., tel. GR 6-2242
Darbo valandos — trečiadienį ir penktadienį vakarais, šeštadienį nuo 10 iki 3 val. popiet.

S & G MEAT MARKET
ANTANAS VAITKUS, vedėjas

84-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. ..... Tel. VI 9-5077
340 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. ..... Tel. STagg 2-4329
Papigintomis kainomis priimame užsakymus VESTUVĖMS ir POBŪVIAMS
Pristatome į namus lietuviškus skilandžius ir sūrius
We take all orders special price for Weddings and Parties
Home-Made Bologna

WHITE HORSE TAVERN
baras - restoranas
PRANAS BRUČAS, savininkas
86-16 JAMAICA AVE. Woodhaven, N. Y. 11421
Tel. VIrginia 6-9519
SALĖ VESTUVĖM, SUSIRINKIMAM BEI KITIEM POBŪVIAM
Salėje gali tilpti 100 dalyvių

SPORTAS

WEST NY:LAK 2:2 (1:1)

Pereitą sekmadienį Lietuvių Atletų klubo pirmoji komanda nelauktai parsivežė vieną pirmenybių tašką iš New Jersey, sužaisdama su West N.Y. 2:2. Pasekmė nelaukta, nes mūsiškiai žaidė nepilnos sudėties — visas rungtynes su 10 žmonių. LAK sudėtis atrodė šitaip: Šileikis; Bileris, Vainius, Budreckas, Česnauskas, Remėza; Daukša, Kreicas; Klivečka I, Anina. Didelėje ir šlapioje Schuetzenparko aikštėje, mūsiškiai pastatė penkis gynikus, du saugus, o priekyje palikę tik du puolikus. Taktiškai teisingai žaisdami, išpėšė vieną tašką, kuris šiose apystovose prilygsta pergalei. Visas darbas krito ant gynimo pečių. Stipriai sužaidė Remėza. Budreckas viduryje vietomis veik akrobatiškai kamuolį pašalindavo iš pavojaus zonos. Silpniau pradėjęs Kreicas, vėliau įsismagino ir dirbo už du. Mūsiškiai pradėjo devyniese — Bileris atsirado kėliniui įpusėjus ir West NY vedė 1:0. Pažymėtina šį kartą mūsiškių kovos moralė, nenusimenant ir kovojant iki rungtynių pabaigos. Priešininkas sunkiai tegalėjo prasimušti pro tankų mūsiškių gynimą. Priekyje Klivečka nutykojęs progą prasmunka pro du priešininko gynikus ir nelaikomai šauna išlyginamąjį įvartį.

Antrame kėlinyje vaizdas nesikeičia. Mūsiškiai atkakliai ginasi, o priešininkas mūsų gynimo negali pralaužti. Viduryje kėlinio Anina, kairiame krašte išsikovojęs kamuolį, permeta Klivečkai, kurio gerą padavimą Daukša įšauna į žemutinį vartų kampą ir visų nustebimui mūsiškiai veda 2:1. Rungtynių gale mūsų gynikai vienu metu negali iškabinti prie vartų purvyne esantį kamuolį, ir priešininkai išlygina. LAK ir toliau lentelėje laikosi 4 vietoje, nors ant kulnų lipa Bridgeportas ir Kingstonas. Rezervinės rungtinės atšauktos.

Šeštadienį žaidę jaunieji pralaimėjo. Jaunučiai nusileido Gjoa 0:3, o mažučiai pralaimėjo pirmenybių rungtynes prieš bavarus 1:6. Mūsų mažučių komandą (iki 13 m.), kuriai vadovauja veteranas Steponis, sudaro sekantys žaidikai: Volskis, Norvila, Beleckas, Mikalauskas II, Vainius II, Modzeliauskas, Birutis, Labutis, Ivašauskas, Česnauskas I I, Powell, Kidolis, Riauba II, Kerekes.

Ateinantį savaitgalį numatytos pirmenybių rungtynės 4 LAK komandoms. Sekmadienį pirmoji ir rezervinė žaidžia prieš Shamrock Van Cortlandt parke, aikštė nr. 1, Bronx NY. Priešininkas yra pirmenybių lyderis ir pirmame rate mūsiškius sudorojęs net 6:0. Pirmosios komandos pradeda 3:15 v., o rezervinės 1:30.

Šeštadienį mažučiai Kissena parke Flushing LI žaidžia prieš DSC Brooklyn 3 val., o jaunučiai vyksta į Hempstead State parką, kur 2:30 val. žaidžia prieš All Star Dynamo.

Atletas

Š. Amerikos lietuvių sportinės žaidynės įvyko balandžio 16-17 Chicagoje. Krepšinio rungtynes stebi iš k. į d. — V. Grybauskas, S. Krašauskas ir P. Mickevičius Nuotr. Z. Degučio.

ŠACHMATAI

Veda K. Merkis

Dvikova dėl pasaulio karūnos tarp didmeistrių Petrosjan - Spassky, po šešių partijų 3:3. Visos jos pasibaigė lygiomis.

M.I.T. nugriebė pirmą vietą tarpkoleginėse Rytų pirmenybėse, priešaky Fordham ir Pennsylvania universitetų.

Štai palyginimas: Bostono tarpklubinėse, So. Bostono lietuvių pil. dr-jos šachmatininkai įveikė M.I.T. vienose rungtynėse ir kitose — sužaidė lygiomis; M.I.T. liko ketvirtoj vietoj.

Bostono un-tas, praeito penktadienio rungtynėse, įveikė Lietuvių B komandą 5:0(!) ir laimėjęs porą atidėtų rungtynių, iškopė į pirmą vietą B lygoje su 9 taškais. Lietuvių B turi 8 taškus ir vienas nebaigtas rungtynes su Tufts A komanda.

Š. A. Lietuvių šachmatų š. metų pirmenybės pavestos Dr. Algirdui Nasvyčiui surengti Clevelande. Chicaga žada pasiųsti į tas pirmenybes desėtką savo dalyvių, priešaky su Amerikos meistrų klasės dalyviais: Povilų Tautvaiša ir Viktoru Palčiausku.

Massachusetts - Rhode Island valstijų komandos, gegužės 1 d. rungiasi Providence, ant 30 lentų. Connecticut komanda (40 lentų), gegužės 22 atvyksta į Bostoną, rungtynėms su Massachusetts vyrais.

Maskvos un-tete įvestas šachmatų teorijos ir istorijos kursas. Dėsto didmeistriai: Petrosjan, Botvinik, Korčnoj, Bronštein, Tal ir Kotov. Kurso paskaitas lanko arti 2000 klausytojų.

Vilniuj, balandžio 20 d., prasidėjo Lietuvos šachmatų pirmenybės. Dalyvauja pirmieji trys iš praeitų pirmenybių: V. Mikėnas, A. Uogelė, J. Ridzvanavičius; Vilniaus 4 atstovai: Vistaneckis, Lapienis, Rubinas, Brazinskas; Kauno — Čiukajevas, Maslovas, Ambrozaitis, Ostrauskas; Šiaulių — Petraitis, Nemuno draugijos — G. Plungė, Klaipėdos — 2 ir Panevėžio 1 atstovas, ir meistras Česnauskas iš Plungės. Pirmenybės užsibaigs gegužės 12 d.

Norite geros meniškos fotografijos —

PORTRETO - ŠEIMOS - VAIKŲ

vairių progų: vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir kt. nuotraukų; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis padarys —

VYT. MAŽELIS

Tel. HYacint 7-4677

422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.

Vienintelis Importuotojas Amerikai

Šios vokiečių gamybos **Gyvenamojo — Kambario Spintos**

TURIME ĮVAIRAUS DYDŽIO IR ĮVAIRIOS RŪŠIES RASITE MŪSŲ SANDĖLYJE VISADA

Viršuje parodoma spinta išardoma — Pristatoma bet kur JAV-se

ADOLF SCHRAGER FURNITURE, Inc.

Yorkvilės Didžiausia, Gražiausia Baldų Krautuvė

DABAR: 336 East 86th St. (tarp 1 ir 2 Avenue) N.Y.C.

Tel. TR 9-0400

Adara kasdien iki 9 val. vakaro, antradieniais ir šeštad. iki 6 v. vak

LIETUVOS ATSIMINIMŲ RADIO VAL. JAU 25 METAI

SEŠTADIENIAIS NUO 5 IKI 6 V.P.P.

DIREKTORIUS: DR. JOKUBAS J.

STUKAS

WEVD 1330 KIL. 97.9 Mg. FM

ADRESAS: 1016 SCHLEIFER ROAD HILLSIDE, N.J. 07205

TELEFONAS: 289-6878, AREA CODE 201

RESTAURANT

家酒江濠

Exotic Chinese Cuisine

Tea Luncheon

Cocktails

Dinner

MACAO

DINERS AMERICAN EXPRESS

22 PELL STREET CHINATOWN, N.Y.C.

CO 7-6234

FREE PARKING AFTER 5 PM

RICKSHAW GARAGE 38 BOWERY

Daug sutaupysi pirkdamas per "Spartą" radiją, radio-consolės, color ir kt. TV, Tape recorderiai, patefonai, fonografai, įv. skaičiavimo mašinos, cash registeriai, rašomos maš. visomis kalbomis. Visi gaminiai Telefunken, Grundig, Zenith, Burroughs, Olympia, Royal etc. Katalogus ir informacijas gausite tik pranešę savo adresą: J.L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N.Y., 11731.

SERVICE

We Don't Give Up! — **TRI-BORO Sewer Cleaning Specialists.** Let us solve your drainage problem. Drains & Sewers electrically cleaned from $20. Residential-Commercial. Guaranteed fast service. — We go anywhere **Call 585-8477** bet. 7:30 AM - 10 PM.

CALISE

Beauty School

Beauty Culture for Beginners FREE Trial Lesson. Low rates, easy terms. Under the direction of MARY J. CALISE. Latest equipment, very pleasant surroundings, many good positions available at excellent salaries with leading Salons, Stores, Steamship Lines, etc. Licensed by the State of N.Y.

CALISE BEAUTY SCHOOL

across from Robert Hall

169 Livingston St., Brooklyn

Phone: 875-9060

DISPLAY

Colonial on Washington Lake, Yulan, NY, tel. 914-956-4251 — Private dock, spacious rooms, usual summer sports, new recreation room, only 30 min. to Monticello Race Track, German American cuisine, near churches and Roller rink. Rates $52 to $56 wk. Write for booklet Mrs. J. Hensel.

ATTENTION!

A new Religious Article Store — centrally located in front of Bloomingdale, Rosaries, Medal, Statues, Prayerbooks, Religious Pictures, Missals, Bibles, Plaques

THE GIFT BOX

752 Lexington Ave Tel. 421-9419

(Subway entrance) bet. 59 - 60th St.

"FREE" No purchase necessary, magnificent religious calendar in several languages.

"Ask and you shall receive"

Layaway Plan Cordially Invited

H. W. MALE

Machinists 2nd & 3rd Class

Good Pay Plus Benefits. Steady Job - Overtime. Fine Work Conditions. Weekends and Eve. interviews arranged — 914 YO 5-0816

STEWART STAMPING CORP

630 Central Park Ave.

Yonkers, N. Y.

SERVICE

SLOANES HOUSE of Prime Ribs

871 Cypress Ave cor. Church Ave Bklyn **IN 9-2130** Daily Lunch and Dinner specials Sauerbraten Roast Pork Leg of Lamb Corned Beef and Cabbage Boiled Beef — Catering up to 40 people. Open 7 days.

FRED WILKINS

MOVERS & STORAGE

Local and Long Distance

Licensed, Insured and Bonded

96 Atlantic Ave Brooklyn

Call 625-3588

MERCURY GIFT SHOP, INC.

101 1st AVENUE, NEW YORK CITY • Tel. OR 4-3930

reprezentuoja

Globe Parcel Service, Inc.

Siuntiniai į: Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir kitus kraštus

Siuntinių pristatymas garantuojamas

Didelis pasirinkimas vilnonių atraižų vyriškom bei moteriškom eilutėm, paltam; vilnonės skaros, kilimai, lovų užtiesalai ir kt. • Priimami užsakymai ir raštu. Jums patarnaus lietuvė moteris, kalbanti įvairiom kalbom. Mandagus, kruopštus ir nebrangus patarnavimas. Atidara nuo 8:30 ryto iki 8:00 vakaro; sekmad. nuo 8:30 iki 4 popiet.

Mūsų firmos geriausia rekomendacija—tūkstančiai klijentų visose JAV-se

Cafe Geiger

206 East 86th Street

(tarp 2 ir 3 Ave.)

New York, N. Y.

Tel. RE 4-4428

Savininkas — Helmut Vollmer

KASDIEN KONCERTAI nuo 4 val. p.p.

Užkandžiai iš nuosavos virtuvės

Puikiausia vokiška virtuvė: pietūs-vakarienė

Teirautis kavinėje kur pastatyti automobilį.

Aukštos kokybės lietuviški gaminiai: dešros, skilandžiai, duona, sūriai ir kiti maisto produktai gaunami

Benedikto Žilinsko

B & B MAISTO KRAUTUVĖJE

91-15 JAMAICA AVE. • Woodhaven, N.Y. 11421 • Tel. 441-4554

Visi užsakymai pristatomi į namus veltui.

Vestuvėms ir pobūviams duodama nuolaida.

PIRMAUJANTI DEŠRŲ PREKYBA NEW YORKE

VOKIŠKOS SPECIALYBĖS

SCHALLER & WEBER

AUGŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI

Mūsų krautuvėse geriausios dešros

Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai

Užeikite — įsitikinsite!

6 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 6

New Yorke: 1654 2nd Avenue — TR 9-3047 (Tarp 85 - 86 gatvių)

Ridgewoode: 56-54 Myrtle Ave. — VA 1-7068

Astorijoje: 28-28 Steinway St. — AS 4-3210

Hempsteade: 310 Front Street — IV 3-5540

Flushinge: 41-06 Main Street — HI 5-2552

Jackson Heights: 82-10 37th Ave. — DE 5-1154

TO PLACE YOUR AD, CANCEL OR CHANGE

Tel. 867-3680

SERVICE

CARPETS CLEANING

Carpets — Picked up Cleaned and Relaid $1.75 a square yard — Free Re Dye with every order For fast prompt service call 672-8686

FASHION FLOORS

9610 Northern Blvd Queens.

MIKE'S COIN SHOP

Open 6 Days a Week

We specialize in Foreign and U.S. Coins

We Buy and Sell

109 W 45th Street N. Y. C.

Call 582-0665

PORTO HOME SPRAYING SERVICE

You Name It—We Spray It

Refrigerators - Cabinets

Work done on premises. Reliable service — 9 AM - 10 PM.

Phone 589-8420

TONY LABRUZZO

Painting & Decorating

General contracting, Interior, Exterior, Residential, Commercial — Custom work, full insurance coverage **516 TA 6-0158** if no ans call **516 SU 1-3638**, — 3483 Island Rd. Wantagh.

ALRIDGE CONSTRUCTION CORP.

GENERAL CONTRACTORS

Brick Tile and Cement Work

Plastering Carpentry

437 New Jersey Ave Brooklyn

DI 6-4244

Yacht to Canoe Auto Home & You INSURANCE FOR ALL low down payments, convenient monthly payments Home or office visits **Walter A Skoglund Associates** 672 Forest Ave Staten Island N.Y. Tel. days GI 2-5050 — eves and weekends — SA 7-9509.

MARINERS INN

For the Finest of Food

Come bring the family

for Sunday Dinner

Bayview Ave & James St Northport L.I. N.Y. Call 516 AN 1-8111 or 9756 ask for Mr. William Karl.

ORTHOPEDIC SHOES

Made To Order

Open 6 days a week all day Sunday Custom shoes molded shoes & high boots for ladies and gentlemen General shoe repairs **Andrew Rakossy** 780 Madison Ave (bet. 66-67 Sts) Call RH 4-9061

EINAR EDVARDSEN

725 56th St., Brooklyn, N.Y.

Basement — Tel. 871-6370

Radio, Transistor Radio, Color TV, Hi-Fi Stereo, Phonographs, Tape Recorders, Sound Amplifier and Speaker System, Film Projectors.

19 years experience

JOHNIES WINDOW CLEANING

Home Window and Floor Cleaning

Fast and Reliable

All work guaranteed

1689 Madison Avenue

New York City

Call 876-3471

SELF DEFENSE Free Exhibition by and for children 6-13 accompanied by parents — Sat. 1:30

UNITED DO JO

School of Self Defense

For Men Women and Children

78 W. 3rd St (opp. N. YU)

Call 677-9777

JEAN BLANDING Dressmaker

Open 6 days a week

Styles for Stout Women

Dress Making Alterations

Hats made to order

539 Clinton Ave Newark N.J.

Call 201 - 243-3145

FITZPATRICK & COLEMAN

General Contractors

Specializing in Masonry and Concrete work. All work done at reasonable rates. All work guaranteed

970 Jamaica Ave Brooklyn

Call TA 7-8305

DISPLAY

DON McKEE

48 W 70th Street N. Y. C.

General Contracting

Painting Plastering and General Repairs — All work done at reasonable rates **Call EN 2-3495**

CLINTON TRAVEL BUREAU

Travel Is Our Business

Special Rates for Churches and Religious Groups.

127 Clinton St. N. Y. C.

New York

OR 3-9820

VENEZIA ITALIAN REST

Catering to Showers Engagements Anniversaries Sweet 16 Parties and other occasions — Free parking Entertainment every Sat Night — 3128 Ave U Bklyn. Call **TW 1-9693**

ROCHESTER FLORIST INC.

Opposite Saint Barnabas Hospital Flowers for every occasion for Wedding Communion and Confirmations & Funerals. Congratulatory plants Member of Florist Telegraph Service — 4529 Third Avenue Bronx

Call SE 3-3814

Long Island

statome įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai prieinamą kainą. Visais reikalais kreiptis pas statybininką Andrių Armoną

Tel. 516 AN 1-2864

A. ANDRIUŠKEVIČIUS

LAIKRODININKAS - JUVELYRAS

Auksas - sidabras - deimantai laikrodžiai

9408 Jamaica Ave.

Woodhaven 21, N. Y

VI 7-2573

LIETUVIŲ ADVOKATAI

C. A. VOKET

ADVOKATAS

41-40 74th Street

Jackson Heights, N. Y.

Tel. NEwton 9-6620

Stephen Bredes, Jr.

ADVOKATAS

37 Sheridan Avenue

Brooklyn 8, N. Y.

Telef. — APplegate 7-7083

LAIDOJIMO DIREKTORIAI

VAITKUS

FUNERAL HOME

197 Webster Avenue

PRANAS VAITKUS

Laidotuvių Direktorius ir balsamuotojas

Cambridge, Mass.

NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dieną ir naktį. Moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus. — **Tel. TR 6-6434**

Tel. EVergreen 7-4335

Stephen Aromiskis

(ARMAKAUSKAS)

Graborius - Balsamuotojas

MODERNI KOPLYČIA

423 METROPOLITAN AVE.

Brooklyn, N. Y.

STagg 2-5043

Matthew P. Ballas

FUNERAL HOME

Moderni koplyčia - Air conditioned

A. J. BALTON-BALTRŪNAS

Licensed Manager

& Notary Public

660 Grand St., Brooklyn 11, N.Y.

EVergreen 8-9770

Joseph Garszva

GRABORIUS

BALSAMUOTOJAS

231 2BEDFORD AVE.

Brooklyn, N. Y.

J. B. Shalins-Šalinskas

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

84-02 JAMAICA AVE.

(prie Forest P'way Station)

Woodhaven, N. Y.

Suteikiam garbingas laidotuves. Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventiliacija.

Tel. VIrginia 7-4499

Theodore Wolinnin,

Inc.

E. JOSEPH ŽEBROWSKI

Laidotuvių direktorius

Moderniška koplyčia su Air Condition

123 E. 7th St., New York 9, N.Y.

GRamercy 5-1437

KARLONAS

FUNERAL HOME

280 CHESTNUT STREET

NEW BRITAIN, CONN.

Tel. BA 9-1181

CARROL

FUNERAL HOME

Inc.

PETRAS KARALIUS, sav.

Laidotuvių direktorius ir balzamuotojas

74 Providence St.

WORCESTER, MASS.

PL 4-6757 **PL 4-1165**

DARBININKAS

Vienuolynas ..... GL 5-7068
Spaustuvė GL 2-6916
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923

NEW YORKO NAUJIENOS

Buv. Lietuvos Prezidento dr. Kazio Griniaus šimtmečio minėjimas organizuojamas New Yorke. Balandžio 22 bendrame varpininkų ir valstiečių liaudininkų susirinkime New Yorke, pagrindiniu klausimu buvo svarstomas buv. Lietuvos Prezidento dr. Kazio Griniaus šimtmečio minėjimas. Gruodžio 17 sueina 100 metų nuo šio žymaus visuomeninko, politiko ir gydytojo gimimo. Tam reikalui sudaryta varpininkų iniciatorių komisija iš Vacio Steponio, pirmin., B. Mačiūnienės ir A. Mačiulio. Komisijai pavesta sudaryti platesnės visuomeninės apimties komitetą, kuris jau tiesioginiai rūpinsis minėjimo organizavimu.

Kat. Moterų sąjungos 24 kuopa gegužės 1 mini 50 m. sukaktį. Ta proga bus mišios 11 v. Angelų Karalienės parapijos bažnyčioje, 1 v. tos parapijos salėje iškilmingi pietūs, 2 val. — minėjimo aktas. Meninę dalį išpildys sol. A. Kizienė, akompanuos M. Liuberskis, deklamuos R. Novickaitė ir R. Kregždytė.

Balfo Centro Valdybos posėdis bus gegužės 3 Balfo centro patalpose.

Dr. E. Armonienė, Balfo direktorė, svarbiais Balfo reikalais šį savaitgalį išskrenda į Los Angeles, Calif.

Koncertas-šokiai ruošiami gegužės 15 d., 3:30 val. popiet Maspetho parapijos salėje (64-14 56th Road). Koncerto programą atliks Lionė Juodytė ir dukrytė Janina bei New Yoko vyrų oktetas, vad. Alekso Mrozinsko. Linksmąją programą praves Vitalis Žukauskas. Šokiams gros "Echos" orchestras. Pelnas skiriamas N. P. M. Putnam seselių jaunimo stovyklos statybai.

Motinos Dienos minėjimą Elizabethe šiais metais rengia jaunimo metų komitetas. Meninę minėjimo dalį išpildys vien tik jaunosios meninės jėgos. Visuomenė kviečiama šiame minėjime dalyvauti, nes savo atsilankymu paremsite mūsų jaunimo pastangas. Minėjimas įvyks gegužės 7 d. 6 v.v. Elizabethe, lietuvių Laisvės Salėje (269 Second St). Po minėjimo bus šokiai ir veiks užkandžių bei gėrimų bufetas.

Juozo Brazinsko laidotuvių metu susirinkusieji giminės, draugai ir artimieji vietoje gėlių suaukojo 155 dol., kurie buvo paskirstyti šitaip: 50 dol. Balfui, 50 dol. Vasario 16 gimnazijai ir 55 dol. Lietuvos Teisininkų Metraščiui išleisti.

East New York išnuomojamas erdvus baldais apstatytas kambarys. Galima naudotis virtuve. Pageidaujamas vyras. Skambinti po 6 val. vakarais 647-7365.

Išnuomojamas 4 kambarių butas Great Neck, N.Y., lietuvių apgyventame rajone. Telefonas HN 6-9384.

Aldonos Kepalaitės, pianistės, koncertas bus gegužės 7 Town Hall salėje. Pradžia 5:15. Programoje: Bacho, Schumano, Beethoveno, Chopino, Kačinsko, Debussy, Liszto kūriniai. Bilietus į koncertą platina: V. Leskaitienė, JA 3-8268, M. Žukauskienė, EV 4-2823, N. Ulėnienė (516) WE 8-0260.

N.Y. L.B. I-mos (Williamsburgo) apylinkės susirinkimas bus šį šeštadienį, balandžio 30, 7 v. v. Angelų Karalienės parapijos salėje. Bus rodomas filmas. Prašomi visi atsilankyti.

Laisvės žiburio radijo programoje šį sekmadienį bus pasikalbėjimas su Christopher Emmet, kuris yra Freedom House vykdomasis direktorius, Pavergtų tautų bičiulis amerikiečių pirmininkas ir kitose organizacijose kovai dėl laisvės aktyviai dalyvauja.

L.B. Jersey City apylinkė gegužės 14 7 v.v. Laisvės salėje Elizabethe, N.J., minės savo veiklos dešimtmetį. Apylinkei ilgus metus vadovavo kantrus ir malonus pirmininkas Jonas Avižienis. Minėjime paskaitą skaitys B. Viliaudas, programą atliks jaunimas. Pelnas skiriamas jaunimo reikalams. (L.S.)

Ateities leidykla, vadovaujama kun. V. Dabušio, išleidžia Giovanni Papini — Šventasis Augustinas. Iš italų kalbos vertė dr. P. Mačiulis. Išleidimą finansuoja prel. Ig. Kelmelis, minėdamas savo kunigystės 50 m. sukaktį. Knygą spausdina Lietuvių Enciklopedijos spaustuvė Bostone. Visi spaudos darbai bus baigti iki birželio galo.

Mažoji dainų šventė rengiama gegužės 22 Franklin K. Lane mokyklos salėje. Dalyvaus Philadelphijos choras, vadovaujamas L. Kaulinio, Elizabetho choras, vad. V. Mamaičio, Rūtos choras, vad. Alg. Kačanausko, Operetės choras, vad. V. Strolios. Bus išpildyta dainų šventės programa. Pradžia 4 v. popiet.

Rūtos ansamblis, vadovaujamas Algirdo Kačanausko, dainuoja Lietuvos atsiminimų radijo jubiliejiniame koncerte balandžio 24 Webster salėje New Yorke. Nuotr. R. Kisieliaus.

LIETUVOS ATSIMINIMŲ JUBILIEJINĖS IŠKILMĖS

Pereitą savaitgalį prof. dr. Jokūbas J. Stukas minėjo savo radijo programos "Lietuvos atsiminimai" sidabrinę sukaktį. Iškilmės pradėtos balandžio 23, šeštadienį banketu šv. Trejybės lietuvių parapijos salėje, Newarke, N.J.

Po Algirdo Kačanausko atidarymo žodžio ir kun. dr. Stasio Valiušaičio invokacijos, vakarienės metu visa eilė menininkų savo dainomis maloniai nuteikė gausią publiką. Porą dainų sudainavo populiarus dviejų mamyčių ir dviejų dukryčių kvartetas. Atskirai pasirodė E. Kidžiūtė su gitara, dar solo dainavo F. Schirm ir L. Stukas. Šiedu išpildė ir "Cukrinio avinėlio" duetą.

Sveikinimo kalbas pasakė Lietuvos gen. konsulas New Yorke Anicetas Simutis, prel. Jonas Balkūnas, Seton Hall universiteto dekanas dr. R. Senkier. Jonui Valaičiui perskaičius sveikinimus raštu ir pristačius garbės svečius, prieš užbaigiant vakarienę visiems padėkojo sukaktuvininkas J. Stukas.

Sekmadienį, 10:30 val. rytą šv. Trejybės lietuvių bažnyčioje, Newarke, N.J. prel. J. Balkūnas aukojo padėkos mišias už "Lietuvos atsiminimų" radijo ir "Rūtos" rėmėjų organizacijos gyvus ir mirusius narius. Tautiniais motyvais perpintą pamokslą pasakė T. Juvenalis Liauba, O.F.M. Mišių metu giedojo svečias Algirdas Brazys, Šv. Cecilijos choras, vad. Klemenso Bagdanavičiaus ir Rūtos ansamblis, dirig. Algirdui Kačanauskui.

Jubiliejinės iškilmės baigtos koncertu Webster salėje sekmadienį, 4:00 val. popiet. Po A. Kačanausko atidarymo žodžio gausią programą grakščiai pravedė Irena Veblaitienė, pristatydama ne vien tik išpildomuosius dalykus, bet apibūdindama ir pačius išpildytojus.

Pirmąją koncerto dalį pradėjo ir baigė "Rūtos" ansamblis, diriguojamas Algirdo Kačanausko. Ansamblis išpildė S. Šimkaus, V. Klovos, J. Štarkos, B. Budriūno, G. Donizetti, G. Verdi kūrinius. Išpildant G. Bizet, J. Karnavičiaus, V. Baumilo operų ištraukas, prie ansamblio atskirai solo partijose prisijungė Lionė Juodytė, Algirdas Brazys ir Florencija Schirm. Ypač galingai nuskambėjo ištrauka iš B. Budriūno naujosios kantatos "Tėviškės namai". Pirmoje koncerto dalyje Lionė Juodytė ir Algirdas Brazys dar padainavo po ketvertą dainų.

Po pertraukos Lionė Juodytė padainavo keletą lietuvių liaudies dainų, pati pritardama gitara. Po Algirdo Brazio naujų solo dainų, abu išpildė pora duetų.

Čia į programą įsijungė "Dominykas ir Motiejus" — akt. Vitalis Žukauskas ir Alfonsas Petrutis. Muz. A. Mrozinskui pagelbstint pianino pritarimu, su deramu orumu linksmai pakomentuoti ne vien sukaktuviniko pergyvenimai, bet taip pat ir kai kurie aktualesni New Yorko lietuvių visuomenės įvykiai.

Programos pabaigoje pasirodė naujas moterų sekstetas "Žibuoklės", išpildęs J. Čižausko, harm. V. Budrevičiaus, J. Offenbach, harm. L. Stuko ir E. Balsio dainas. Iš seksteto atskirom progom išsiskyrė E. Mackevičiūtės ir F. Schirm duetas bei A. Pitkunigienės solo. Sekstetui vadovauja ir koncerte akompanavo Liudas Stukas. Visiem kitiem solistam, duetui ir chorui akompanavo muz. Aleksas Mrozinskas.

Jonui Valaičiui pristačius svečius ir perskaičius sveikinimus raštu, dar sveikino kons. A. Simutis, o programos išpildytojam ir dalyviam padėkojo "Lietuvos atsiminimų" radijo direktorius dr. J.J. Stukas. Po programos dalyviai turėjo progos pasišokti.

LIETUVIS AMERIKIEČIŲ VEIKLOJE

Inž. Kęstutis Miklas, LB New Yorko apygardos švietimo ir kultūros vadovas, plačiai reiškiasi ir amerikiečių visuomeninėje veikloje. Šiais metais jis vėl išrinktas Long Island mokyklų 21-mos apylinkės (districto) biudžeto komiteto pirmininku. Šioms atsakingoms pareigoms jis išrenkamas jau treti metai iš eilės. Jo vadovaujamas komitetas tikrina apylinkės mokyklų biudžetą, sutvarko jį, pataiso ir paruošia bei pristato piliečių balsavimui, kuris nustatys nekilnojamo turto savininkų mokesčius mokyklų išlaikymo reikalams. Reikia pažymėti, kad jam vadovaujant toje apylinkėje biudžetas niekad balsuotojų nebuvo atmestas ir mokesčiai, palyginus su kitom apylinkėm, yra gana žemi 1966-1967 metų biudžetas siekia virš 8,5 mil. dol. Biudžetas jau dabar baigiamas paruošti.

Kęstutis Miklas

Šalia to inž. Kęstutis Miklas veikia ir kitose srityse. Jis dar yra tos pačios apylinkės naujų mokyklų statybos patariamojo komiteto vicepirmininkas, suaugusių švietimo komiteto narys, kovai prieš narkotikus ir prieš vandalizmą komiteto narys, Nassau County Grand Jury Association narys, North Bethpage Civic Association valdybos narys ir šiuo metu pakviestas kandidatuoti į Committee-Man postą respublikonų partijoje.

Prieš tris metus jis kandidatavo į Oyster Bay miesto patarėjo vietą, bet pirminiuose rinkimuose 156 balsais turėjo užleisti tą vietą italų kilmės kandidatui. Šiais metais jis vėl kviečiamas kandidatuoti į tą pačią vietą.

Savo tiesioginiame darbe jis irgi pasiekė nemaža. Dabar jis dirba vienoje didžiulėje bendrovėje kaip projektų inžinierius ir turi savo žinioje 14 inžinierių. Yra jau gavęs net du patentus. Vieną už automatinį kontrolės centrą cigarečių pardavimo mašinoms, o kitą — už skysčio ir popieriaus padavimo reguliavimą elektro magnetiniu būdu foto kopijavimo mašinoms.

Apie inž. Kęstutį Miklą ir jo veiklą buvo paminėta ir amerikiečių spaudoje — Long Island didžiausiam dienraštyje Newsday, Continental News ir Bethpage Educational Bulletin. Kiek sąlygos leidžia, jis visuomet amerikiečius supažindina su Lietuvos okupacija ir išlaisvinimo problemomis.

Reikia dar prisiminti, kad jis veikė ir lapkričio 13 manifestacijos komitete. Jis organizavo programą Madison Square Garden salėje ir tai programai vadovavo.

Ieškomas sąžiningas sargas, kuris nakties metu pasaugotų krautuvę. Yra kambarys permiegoti. Dienos metu gali eiti į darbą. Skambinti : 849-7240.

Parengimai New Yorke

Balandžio 30 — Brooklyno Centro LRKSA 115 kuopa rengia 80 metų sukakties minėjimą. Banketas ir šokiai šv. Jurgio par. salėje, 207 York St., Brooklyn, N.Y. Pradžia 8 v. v.

Gegužės 7 — Skautams remti tėvų komiteto balius Maspetho parapijos salėje.

Gegužės 7 — Aldonos Kepalaitės fortepijono rečitalis Town Hall salėje, 43 Street (tarp 6 ir 7 Ave.), New Yorke. Pradžia 5:15 val. p.p.

Gegužės 15 — Koncertas Putnamo Jaunimo stovyklos statybai paremti Maspetho lietuvių parapijos salėje. Programoje sol. Lionė Juodytė su dukra Janina ir N.Y. Vyrų oktetas. Po programos šokiai. Rengia Nekalto Prasidėjimo Marijos seserų rėmėjų New Yorko skyrius. Pradžia 3:30 val. p.p.

Gegužės 21 — Pavasario šokiai Maspetho Piliečių klube. Rengia Moterų Vienybė.

Gegužės 22 — Dainų šventė Franklin K. Lane High School salėje, dalyvaujant — Philadelphijos, Elizabetho, Rūtos Ansamblio ir Brooklyno Operetės chorams. Rengia Brooklyno Operetės choras. Pradžia 4 val. p.p.

Birželio 11 — Jaunimo šventė ir Maironio mokyklos abiturientų išleistuvės ukrainiečių parapijos salėje, 152 No. 5th Street, Brooklyne. Pradžia 6 val. vak. Reniga Maironio mokyklos Tėvų komitetas.

•

Numatomus parengimus pranešti LB New Yorko apygardos švietimo ir Kultūros vadovui Kęstučiui Miklui, 71 Farmers Ave., Plainview, N. Y. 11803; tel. 516 WE 5-0896.

Kun. V. Pikturna Angelų Karalienės bažnyčioje šventina dvi naujas skautų vėliavas šv. Jurgio dieną. Nuotr. R. Kisieliaus

BOSTONO ŽINIOS

Gegužinės pamaldos šv. Petro parapijos bažnyčioje gegužės mėnesį bus vakarais 7.30 Sekmadieniais — 2:30 v. popiet. Pamaldos pradedamos balandžio 30 7:30 v.v.

Vakariniai kursai So. Boston aukštesniosios mokyklos patalpose baigti balandžio 25. Kursai vėl bus pradedami ateinantį rudenį.

Nukryžiuotojo Jėzaus seselių rėmėjų draugijos metinis seimelis įvyks gegužės 1 motiniškame name Brockton, Mass. Bostono Rėmėjų skyrius balandžio 23 buvo suruošęs vadinamą Whist ir Blitz parengimą, kuriam vadovavo Anelė Grabijolienė. Gautą pelną bostoniečiai seselėms įteiks seimelio metu.

Pirmoji komunija šv. Petro parapijos vaikučiam bus gegužės 7 8 v.r.

Dainų koncertas bus gegužės 8 d. 4 v. popiet liet. piliečių draugijos salėje. Programą išpildys Janina Liustikaitė ir B. Povilavičius. Solistams akompanuos komp. Jeronimas Kačinskas. Po koncerto vaišės ir šokiai. Koncerto pelnas skiriamas Putnam jaunimo stovyklos statybai.

Bendros maldos, kurios kalbamos kartu su kunigu mišių metu, pradedamos spausdinti lietuvių ir anglų kalba parapijos biuletenyje. Biuletenis gaunamas, įeinant į bažnyčią. Visi prašomi tas maldas bendrai kalbėti.

Mirusieji

Po gedulingų šv. Petro parapijos bažnyčioje pamaldų palaidoti šie asmens:

Pranas Antanovich (balandžio 18) 74 m. amžiaus. Velionis gyveno 183 D gatvė, So. Boston. Palaidotas Cedar Grave kapinėse, Dorchester, Mass.

Jurgis Balukonis (balandžio 18) 84 m. amžiaus. Velionis gyveno 204 I gatvė, So. Boston. Nuliūdime paliko dukterį ir sūnų. Palaidotas šv. Benedikto kapinėse.

Juozas Bernatonis (balandžio 19) 75 m. amžiaus. Velionis gyveno 68 Thomas Park, So. Boston. Nuliūdime paliko tris sūnus, kurių vienas yra kun. Jonas Bernatonis. Palaidotas Naujos Kalvarijos kapinėse.

Jonas Brasiskis (balandžio 25) 84 m. amžiaus. Velionis gyveno 821 Dorchester Ave., Dorchester, Mass. Nuliūdime paliko žmoną. Palaidotas Naujos Kalvarijos kapinėse.

Ieva Jankauskienė (balandžio 25) 87 m. amžiaus. Velionė gyveno 101 Baxter gatvė, So. Boston. Nuliūdime paliko 4 dukteris, kurių dvi yra seselės kazimierietės ir tris sūnus. Vienas sūnus yra advokatas Antanas davimo mašinoms, o kitą — už kapinėse.

Benjaminas Černiauskas (balandžio 26) 73 m. amžiaus. Velionis gyveno 260 Bolton gatvė, So. Boston. Nuliūdime paliko žmoną. Palaidotas Naujos Kalvarijos kapinėse.

Margarita Sibitienė (balandžio 27) 82 m. amžiaus. Velionė gyveno 265 Bolton gatvė, So. Boston. Nuliūdime paliko dvi dukteris ir du sūnus. Palaidota Fairview kapinėse, Dedham, Mass.

NEW YORKO SKAUTAMS REMTI KOMITETAS

gegužės 7 d.

8 val. vak.

MASPETH'O PARAPIJOS SALĖJE

64-14 56th Rd. Maspeth, N. Y.

rengia

PAVASARIO BALIŲ

Programoje akordeonistas *Charles Daubaras* su specialiai baliui paruošta lengva muzika. Namuose pagaminti užkandžiai. Veiks bufetas. Šokiams gros *Joe Thomas* orkestras. Įėjimas asmeniui $7.50.

Užsakymus ir pinigus siųsti iki gegužės 1 d. šiais adresais
Irena Garunkštienė 16 Oakwood St. Jericho L.I. N.Y. 516 WE 8-7046
arba
Rozita Šlapelienė 422 Grant Avenue Brooklyn N.Y. — MI 7-6925

Rengėjai

Kviečiame visus Ateitininkus

į

NAUJOSIOS ANGLIJOS ŠVENTĘ

kuri įvyks

gegužės 1 d.

PUTNAM, CONN.

Džiaugsimės visų ateitininkų atsilankymu: sendraugių su šeimomis, studentų ir moksleivių.

Šventės programa:

11:30 — vėliavų eisena
12:00 — šv. mišios
1:00 — pietūs
2:30 — iškilmingas posėdis
4:00 — gegužinės pamaldos
4:30 — meninė dalis
6:00 — šokiai ir vaišės

Gros geras orkestras

Kas norėtų skelbtis Darbininke prašomas skambinti:
GLenmore 2-2923

WAGNER THEATER

110 Wyckoff Ave., Ridgewood, N.Y.
Kasa atidara: Penktadieniais 6 val. p.p.
Šeštadieniais iki filmos pabaigos;
Trečiadieniais — 12 val. dienos.
Balandžio 29 — iki gegužės 4

"MEIN BRUDER JOSUA"

Vaidina:

W. Kleinau, I. Andree, K. Spencer

Priedinė filma:

Antroji dalis —

"MARIANDLS HEIMKEHR"

Ir vėliausia vok. įvykių apžvalga.